

פ"ז א האמר לחבירו
בית כור עפר כו'.
ק"ג ע"ג קדושין פ"א ע"א:
דמי שם נקעים. מ"ה ג"ח
מ"ה מ"ה ח"ה פ"ג ע"ג
פ"ג ע"ג ח"ה פ"ג ע"ג
פ"ה: פחות מכאן כו'.
מ"ה: שם נקעים שם נקעים
ואם אמר לו כו'. מ"ה ע"ג
ה"ל ע"ג שם פ"ג: ב בית
כור עפר כו'. ק"ג ע"ג
מ"ה: פ"ה א"ה ג"ח ח"ה
ק"ג ע"ג ח"ה פ"ג ע"ג:

פרק ז א בית כור. לשון הר"ב הוא ע"ה אלף חמה שחלר
המשכן היה בית סתחים. והיה מלאה על
חמשים והכור שלשים סאין. מסיים הרשב"ם לא והכור ע"ו
פעמים מלאה על חמשים. שצית כור הוא חומר והוא עשרה
אופות שחלמר כי עשרת הכתים
חומר (יחזקאל מ"ה י"ד) וכתיב האופה
והצת תוכן אחד להם (שם מ"ה י')
והאופה שלשה סאין גמלא בית כור
שלשים סאין ע"כ. וזה לשון הרמב"ם
בפירוש משנה ט' פ"ב דכלאים מדה
בית כור ע"ה אלף ואם חמשים אומה
מרבועת יהיה בללע שלש מאתים
ושלש ושבעים וחס שבועות בקרוב.
ע"כ. וכשתמוד למנין וחשבון שמסרתו
לך כפ"ב דעירובין [משנה ה'] המלא
שן הוא בקרוב מאוד לא יחסר לך כי
חס שתי אמות. ופחות מעט משתי

פרק ז א האומר לחבירו בית כור עפר
אני מוכר לך *). היו
שם נקעים (= עמוקים עשרה טפחים). או
סלעים גבוהים עשרה טפחים. אינן נמדדין
עמהו. פחות מכאן נמדדין עמה. ואם אמר
לך בבית כור עפרה. אפילו היו שש נקעים
עמוקים יותר מעשרה טפחים. או סלעים
גבוהין יותר מעשרה טפחים. הרי אלו
נמדדין עמה: ב בית כור עפר אני מוכר
לך מדה בחבלי. פחת כל שהוא *

פרק ז א האומר לחבירו בית כור עפר
הוא המשה ושבעים אלף חמה שחלר
המשכן היה בית סתחים. והיה מלאה על חמשים
סאין: עפר. הראוי לזריעה משמע. אבל אם אמר בית כור
סתם. או בית כור קרקע אפילו היה
כולו סלעים הגיעו. דשמאל לזנות
בית או למשקט ציה פירי צבי ליה:
נקעים. בקעים עמוקים י' חוץ [סלעים]
גבוהים עשרה. ובגון שרחבים ד' על ד'
דמי מקום חשבון: אין נמדדין עמה.
ולריך שיתן לו בית כור שלם מקרקע
חלק. שאין אדם רוצה ליתן מעותיו
במקום אחד. ויראו לו כשהוא ושלשה
מקומות: בבית כור. מכמע כמו
שהוא בין סלעים בין עפר:
ב מדה בחבל. כלומר בלמוס
אני מוכר לך שדה זו שיש בו בית

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

שנויי נוסחאות
פ"ז א הו"ש ד"ג
והו"ש ד"ג כמ"ה ו'
והו"ש ד"ג כמ"ה ו'
גבורים עשרה טפחים
אינן. כתיב ליה:
כמסכ"ל. אין ואם
אמר. ד"ג אס
בבית כור (עפר).
כתיב וצ"ה וצ"ה כתיב ליה:
ליתא; ד"ג. עפר
אני מוכר לך. (יותר)
פ"ה טפחים. כתיב ליה:
וין ליה כסמון. (או)
סלעים גבוהין יותר מ'
טפחים. כתיב ליה ד"ג
יתר על י' טפחים.
(הרי אלו). כתיב ליה:
ב בית כור. כתיב ליה:
גבוהים האומר לחבירו
בית כור. פחת כל
יבנה הותיר. כתיב
פחות. יתר; כמסכ"ל
ויח. וכן כסמון
וכתיב ד"ג כן ולא
כסמון; כתיב או הותיר.

זה שכתבתם האמות לשבעות יהיו עם אלו השש שבועות
בין הכל אלף תקי"ז. וכשתה אוחס לרבעם לרפס בדרך
ההבלה והכרוף שהריתוך שם יהיה ל' פעמים מלאה אלפים
ושבעים וארבעה אלף שמה מאות שמונים (ושמונה) [ל' וששעה]. והוא השטח אשר יכול כ"ב שבועות האמורים. הנה כל מ"ט ממונו הוא החמה
שעבורת. שהרי כל אמה חלקו לשבעות ונכה אותו בעלמו והוא מ"ט. ונוליא כל מ"ט שבמספר שעה הזה. וגמלא צה"ס ע"ד
אלף תקי"ז פעם מ"ט וישאלו ל' חלקי מ"ט. הנה יחסרו י"ג חלקים [ממ"ט] ועוד שתי אמות. וזהו בקירוב שחלמר הרמב"ם.
ובפ"ד מהלכות עירובין כתב רע"ד על רע"ד אמות בקירוב הוא בית כור. ולזה נחשבו בעל חכמת שלמה כשהגיה כך בפירוש
רש"י פרק ג' דקדושין דף ס': נקעים עמוקים וכו'. פירש הר"ב ובגון שרחבים ד' על ד'. פירוש טפחים. ומסיים הרשב"ם
דהוי מקום חשבון בפני עלמו. אפי' לענין רשות היחיד דשבת: אינן נמדדין עמה. כתב הר"ב ולריך שיתן לו בית כור שלם
מקרקע חלק. שאין אדם וכו' ויראו לו כב' וג' מקומות. הלכך אפי' איכס מלאים מים. [ועיין ריש פ"ז דעירובין] וראוין לזריעה.
כי אינו רוצה שירד למטה ויתרוש. ואח"כ יעלה למעלה ויתרוש. אבל קרקע השוא ימחוד לו ואינו יכול לומר אינו רוצה קרקע
שהיא מופסקת מסלעים ונקעים וכן משמע לכתב דאין נמדדין עמה דמשמע דאחר השדה נמדד חוץ מסלעים ונקעים. ובלבד
שלא יהיו סלעים ונקעים מפסיקות כל השדה מעבר לעבר. אלא ששאר ריוח ציניהם שיוכל להעביר המחרישה ציניהם.
דאם לא כן שייך למימר אין אדם רוצה שיתן מעותיו [וכו']. ויראוהו כשניט ושלשה מקומות. הרא"ש. ועיין מה שכתבתי
עוד במשנה דלקמן: פחות מאלף נמדדין עמה. דאין שדה בלא טרשים ונקעים פורתא. ובטלי להו. ובגמ' מפרש
דער ד' קבין בטלי צבית כור וכו' לא. ע"כ. ויש עוד חלוקי דינין בגמ'. ואין להאריך בהם: בבית כור. כתב
הר"ב משמע כמות שהוא וכו' ומסיים הרשב"ם. דהכי משמע צבית כור עפר ולא בית כור עפר ממש: ב פירחת
כל שהוא יבנה. ואע"ג דאין אונאה לקרקע [כדתנין במ"ט פ"ד דב"מ] ה"מ כשימכור לו ביוקר יותר מכתות. אבל היבא
דמטעין זה את זה במדה. נריך לנכות מן הדמים. הרשב"ם. ולא אמרינן שיבא המקח בטל. דכל לוקח ומוכר אפילו
במקח אחד לאו דוקא מעמידים דברייהם אלא לפי משקל ולפי מנין. המנין פ' כ"ח מהלכות מכירה בשם הרשב"א:

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

פרק ז א האומר לחבירו בית כור עפר
אני מוכר לך *). היו
שם נקעים (= עמוקים עשרה טפחים). או
סלעים גבוהים עשרה טפחים. אינן נמדדין
עמהו. פחות מכאן נמדדין עמה. ואם אמר
לך בבית כור עפרה. אפילו היו שש נקעים
עמוקים יותר מעשרה טפחים. או סלעים
גבוהין יותר מעשרה טפחים. הרי אלו
נמדדין עמה: ב בית כור עפר אני מוכר
לך מדה בחבלי. פחת כל שהוא *

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

תוספות ר"ע
פ"ז א אונאת פ"ה במשנה
אינן נמדדין עמה
ולקח אלו הגאיות
והשלפס בכלל הבית
כלא דמיס. הרמב"ם
והה"ס כתב עלה זה לא
נחבאר בגמרא אבל הוא
דעת המחבר וכי. אבל
הרי"ז יליכאב שיתן של
אוכר וכפ"ן את הלוקח
ליתן דמי הון מפני שהם
כאבורי אצל המוכר.
וכפ"ית הלוקח דברי
רומח הן שאינו רומח
במה שאמרו לפנינו
(במסנ' ה"ס מ"כ ה)
מחיר לו דמי. לפי
ששם דבר הראוי הוא
מה שקונה אבל כאן
איך נכרייהו לקנות
בקעים ושלעים כ"כ
הרשב"א. ע"כ: [אות
ל'ן הרע"ב ד"ה עפר
כו' כולו סלעים הגיעו.
וכ"כ הרשב"ם. אבל
ח"כ כתבו נראה דנקט
עפר לרבותא דאפי'
פחות מ"ט נמדדים עמה
ולא כתיב שמי' הקונטרס
דלא א"ל עפר אלא
בית כור סתם אפילו
כולו סלעים הגיעו ע"כ:]

פרק ז א במקום לזרוע כור, שהוא ל' סאין, והוא רע"ד על רע"ד
חמה בקירוב, וי"א דהיה בחלמר בית כור סתם, וי"א דבחלמר
בית כור סתם, דינו כחלמר בית כור קרקע, דלכ"ע אפילו כולו
סלעין הגיעו: (ב) בקעים: (ג) ורחבין ד' על ד' טפחים דלא היה
מקום חשבון ושיתן לא חוץ [לך] לזריעה: (ד) מיהו כשיוכל הלוקח

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

יבין

תפארת ישראל

יבין

פרק ז א במקום לזרוע כור, שהוא ל' סאין, והוא רע"ד על רע"ד
חמה בקירוב, וי"א דהיה בחלמר בית כור סתם, וי"א דבחלמר
בית כור סתם, דינו כחלמר בית כור קרקע, דלכ"ע אפילו כולו
סלעין הגיעו: (ב) בקעים: (ג) ורחבין ד' על ד' טפחים דלא היה
מקום חשבון ושיתן לא חוץ [לך] לזריעה: (ד) מיהו כשיוכל הלוקח

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

כמו במודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר:
פחת כל שהוא. בלא היה בלמוס שדה בית כור שלם. המקח
קיים

קיים ויכנס המוכר כפי הפחת: הותר. קרקע כל שהו על בית כור יחזיר למוכר הקרקע שהותר או דמי הקרקע כדמפרש ואולי: אם אמר לו. מוכר לוקח. בית כור עפר אתי מוכר לך. הן חסר הן יתר בכך וכך דמים ולא אמר לו מדה בחבל:

אפילו פיוחת או הותר רובע קב. לכל סאה דהיינו שלשים רביעיות לבית כור הגישו. ומדתינה הלא חסילו פיוחת רובע לסאה. ולא תנא חסילו פיוחת שבעה קבין ומחלה לכור שמעינ מינה דהפי' במכירה מועטת. כגון בית סאה אתי מוכר לך. הן חסר הן יתר אם פיוחת רובע או הוסוף קבוע הגישו. והם אמר בית כור כהם כחמא נמי כהן חסר הן יתר דמי: יותר מכאן. יותר מקובע לכל סאה אם הותר. יעשה השעון. וישוב כמה הותר על בית כור וכמה שוין לפי השבון שמכר את בית כור: ולמה אמרו יחזיר לו מעות. שמן הדן הן להחזיר לו אלא קרקע שהרי לא קנה הלוקח אלא בית כור בחבל. ולא תקנו הכמים שיתן לו מעות כנגד זה היתה. אלא לפיות כמו של מוכר. שלא יפסיד אותו קרקע מועט דלא חזי ליה למידי: שאם שייר. בבית כור שדה בית השעיה קבין דהשתא הו' ליה הוי קרקע כדאמרין דבית ט' קבין חשוב להיות נקדח שדה אז הן מחזיר לו מעות אלא המוכר נוטל את הקרקע שלו. וכמעטין ממהני' דשבעת קבין ומחלה לכור שהוא רובע הקב לכל סאה. הוי מחילה. משבעת קבין ומחלה עד השעה קבין ולא עד בכלל. יעשה השבון. השעה קבין או יותר יחזיר קרקע: ולא את הרובע. הוי קאמר היכא דהמתן יעשה השבון. או יחזיר קרקע. לא את המותר בחבל הוא מוחזר. אלא גם כל השלשים רביעיות של בית כור שהיה הוא מוחזר. דכיון דליכא קרקע חשוב בין הכל. לא מחיל מידי: ג' מדה בחבל וכו'.

יחזיר. לשון הר"ב הקרקע שהותר לו דמי הקרקע כדמפרש ואולי. דהיינו מה הוא מחזיר לו וכו' דקמי נמי חסך דרישא. אבל נקטשים ופלטים דאין ממדין עמה במחיל' דלעיל' מכלוקת בין השוכסים. להרמזים הם כל לוקח בלא דמים. ולרשב"ם נשאלו למוכר. וכן הסכים הרא"ש.

ינכה ח). הותר כל שהוא י) יחזיר ט). אם אמר הן חסר הן יתר. אפילו פחת רובע י) לסאה י) או הותר רובע לסאה הגישו. יותר מכאן יעשה השבון י). מה הוא מחזיר לו י). מעות. ואם רצה י). מחזיר לו קרקע. ולמה אמרו מחזיר לו מעות. ל"יפות כדו של מוכר. שאם שייר בשדה ט) בית השעה קבין טו). ובגינה בית חצי קבין. וכדברי רבי עקיבא י) בית רובע. מחזיר לו את הקרקע י). ולא את הרובע בחבל הוא מחזיר אלא את כל המותר ט): ג' מדה בחבל אני מוכר לך הן חסר הן יתר י). בטל הן חסר הן יתר מדה בחבל. הן חסר הן יתר מדה בחבל. בטל מדה בחבל הן חסר הן יתר. דברי בן ננס י).

הרשב"ם. וכו' כחב מדלא אמר יתר על כן יחזיר אלא יעשה השבון. משמע דחסילו פיוחת נמי יותר משיעור זה ינכה. ולא חמירין דבטל מקח. דאכתי שם כור עליה. ע"כ. וכלומר דאי פיוחת עד שאין שם בית כור עליה. בטל מקח. דמ"מ בית כור אצל. וכ"כ ב"י סי' ר"ע כחב הר"ן: בית ט' קבין. כחב הר"ב דהשתא חזי ליה הוי קרקע: כדאמרין היינו באוקף פ"ק: וכדברי ר"ע. שם. וכגא לישאל חנן נמי צפ' י"א דכחכות מ"ד: ולא את הרובע. כחב הר"ב הוי קאמר וכו' לא את המותר וכו' כלומר דמי הכי בגמ' אדפרסין אמתיטין. קאמר תמי רבין צר רב נתמן לא את המותר בחבל מחזיר לו. אלא את כל הרבעים כולן: ג' דברי בן ננס. כתב הר"ב ופליגי רבנן פליה ואמרי הלך אחר פחות שבטנות וכו'. ונטול הלוקח פחות שבטנות. וז"ל הרשב"ם. הלך אחר פחות שבטנות. אחר אותי הלשון שמפחים כמו של לוקח. דמספקא ליה וכו'. ויד המוכר שהוא מוחזק בקרקע שלו על העליונה. הלכך שיכא לחזר ליה מדה בחבל זקן חסר וכן יתר. חזין אם הותר כל שכו'. להכי אמר ליה מדה בחבל ויחזיר. ואם פיוחת כל שהוא. להכי אמר ליה הן חסר הן יתר. שהיה ירח שמא לא יהיה פאן בית כור שלם והגישו. ע"כ. ומשמע שאפילו אם עדיין לא נתן הלוקח את המעות. וכן כתב המגיד. והעטם לפי שהמק נגמר ונתחייב לשלם חובו. ולא יוכל להוילא הקרקע

אם אמר הן חסר הן יתר. אפילו פחת רובע י) לסאה י) או הותר רובע לסאה הגישו. יותר מכאן יעשה השבון י). מה הוא מחזיר לו י). מעות. ואם רצה י). מחזיר לו קרקע. ולמה אמרו מחזיר לו מעות. ל"יפות כדו של מוכר. שאם שייר בשדה ט) בית השעה קבין טו). ובגינה בית חצי קבין. וכדברי רבי עקיבא י) בית רובע. מחזיר לו את הקרקע י). ולא את הרובע בחבל הוא מחזיר אלא את כל המותר ט): ג' מדה בחבל אני מוכר לך הן חסר הן יתר י). בטל הן חסר הן יתר מדה בחבל. הן חסר הן יתר מדה בחבל. בטל מדה בחבל הן חסר הן יתר. דברי בן ננס י).

ישנוני נוסחאות
אם אמר הן חסר הן יתר. אפילו פחת רובע י) לסאה י) או הותר רובע לסאה הגישו. יותר מכאן יעשה השבון י). מה הוא מחזיר לו י). מעות. ואם רצה י). מחזיר לו קרקע. ולמה אמרו מחזיר לו מעות. ל"יפות כדו של מוכר. שאם שייר בשדה ט) בית השעה קבין טו). ובגינה בית חצי קבין. וכדברי רבי עקיבא י) בית רובע. מחזיר לו את הקרקע י). ולא את הרובע בחבל הוא מחזיר אלא את כל המותר ט): ג' מדה בחבל אני מוכר לך הן חסר הן יתר י). בטל הן חסר הן יתר מדה בחבל. הן חסר הן יתר מדה בחבל. בטל מדה בחבל הן חסר הן יתר. דברי בן ננס י).

ראשון לציון
פ"ב במשנה וכדברי ר"ע ניה רובע שוין יס"מ:

תפארת ישראל יבין

ח מדמי המכר: ט) המותר להמוכר, דהא דאין אונאה לקרקעות, זכר רק ציוקרא וזולא, ואפילו במשולטין כל שטעו במדה מסקל מניין, נקנה מקח ומחזיר העשות: י) מקום לרוע רובע הקב והוא י' אמות וחומם מרובע' בקירוב: יא) כל בית סאה הוא כ' על ג' אמה ורובע הוא חלק כ"ד לסאה, [ועי' לעיל פ"ו סי' ז'] [והא דלא נקט ל' רביעיות לטר, דכסור אידין בקרקו. קמ"ל דאפילו כמכר רק סאה, לריך לוותר רובע]: יב) דאם הותר יתר מרובע או פיוחת יתר מרובע, יישוב כמה מעות הוא שיה לשי דמי המכר יחזיר לו לוקח למוכר או מוכר ללוקח, [פדר גזיקין ח"א] כב

יבין

ובפיוחת חוקא בלא פיוחת כ"כ עד שאין שם בית כור עליו דא"כ בטל מקח [רי"ח]: יג) לוקח למוכר: יד) המוכר: טו) בבית כור שמכר לתבואה: טו) הוא סאה ומהנה, שכן שיעור שדה ולפי' הותר ו' רבע' יותר מהכאן: יז) הוא שיעור גינה: יח) [בפ"א מ"ו]: יט) המותר על בית כור: כ) ב"ש מקחן לישאל דמהותין דה"ק, לא את המותר לבד הוא מחזיר, דסייגו' ה"ט קבין, אלא כל הרבעין שהותרים על הבית כור: כא) דהוה צ' לשונות סמוכים שסותרים זא"ו: כב) דתפוס לשון אחרון וקיי"ל דסיפקא היה, והמוכר מוחזק, ולהכי הולכין אחר הפחות שבטנות [רי"ח. ועי' ב"מ פ"ט והעטם לפי שהמק נגמר ונתחייב לשלם חובו. ולא יוכל להוילא הקרקע

וזן חריץ. תריוויכו לחורי הגדר מבחן. כדי שלא תהא קיה קופלת וכנסת בשדה. דאי עבד חריץ ולא עבד בן חריץ. אידי דחריץ רווח נכנסת בחוכו וקופלת למעלה על שפתו השני. ואי עבד בן חריץ ולא עבד חריץ אידי דקטין קיימא חשפתא וקפלא. וכמה בין חריץ. לבין בן חריץ טפח: וששה טפחים (ג). ובן חריץ. שלשה (ד): הר"ב בן חריץ אידי דקטין קיימא חשפתא החלוטה [וקפלה]. הרש"ב. ומסיים הרמב"ם ופסקן שנים אינה יכולה להכנס בקטן למיעוט רחבו ולא תקפוץ לרוחב השני חריץ: ששה טפחים. רחבו באורך כל הגדה. הרש"ב:

י כ י נ תפארת ישראל י כ י נ

לא) שמחייב לתת מחלקו מקום הגדר וכו' (ר"ח כ'): (לב) דכדי שלא חולג חיה לבדה, עושין סביב לגדר וסמוך לו, בן חריץ, שהוא עמוק ואינו רחב, ומדיכולה ללג ממעל לו, עושין עוד חריץ עמוק ורחב חולה לו

ר"ע מברמנורה יש נוחלין פרק ח בבא בתרא תוספת יום טוב ציונים

פרק ח א יש נוחלין. יש קרובים שנוחלין את קרוביהם כשהם מתיים. ואף כשמתים הם, מנחילין להם את ממונם: האב את הבנים. דכתיב (במדבר כ"ו) איש כי ימות וכן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו. במקום בת אהה מעביר נחלה מאב ואי אהה מעביר נחלה מן האב במקום אחין: והבנים את האב. דכתיב איש כי ימות וכן אין לו הא' יש לו בן. בן קודם: והאחין מן האב. דכתיב (שם) ממשפחתו וירש אותה ומשפחת אב קרויה משפחה דכתיב (שם א) למשפחותם לבית אבותם: האיש את אמו. דכתיב (במדבר ל"ו) וכל בת יורשת נחלה ממונות בני

פרק ח א יש נוחלין ומנחילין. ויש נוחלין ולא מנחילין. מנחילין ולא נוחלין. לא נוחלין ולא מנחילין. האב את הבנים (ג). והבנים את האב. והאחין מן האב (ד). נוחלין ומנחילין. האיש את אמו. נחלתו כדאמר בכל הפרשה גבי האחין. ש"מ דאחא לאשמועינן שיש אחד הראוי לירש הקף אחר הבן. ומאי כיהו אב. דאילו חוין הא' כתיבי. כ"י. ומ"ש הר"ב ואי אהה מעביר נחלה מן האב במקום אחין. כלומר מדלח כתיב העברה ג"כ בחוין. תוספות: האב את הבנים. אע"פ דקרא איש כי ימות וכן אין לו. משמע בירושת בן לאב. פתח ההגא בירושת אב לבן. דהולח ואחיה מדרשא חביבא ליה. גמרא: והבנים את האב. כתב הר"ב דכתיב איש כי ימות וכן אין לו. הא' יש לו בן. בן קודם. בגמרא ד' ק"י ע"א מנחילין דכתיב איש וכו' ופירש הרש"ב מנחילין דכתיב איש כי ימות וכן אין לו. הא' יש לו בן. בן קודם. ע"כ. ותימא ד"ל כ"י רישא נמי תקשה ליה איש את האב את הבנים והבנים את האב. הלכך גראה כפירוש התוספות דריש פרקין. דלהכי דייק בפי'א משום דאייחר לגמרי דמדקתני דהאב את הבנים נוחלין ומנחילין שמועין נמי דהבנים את האב. ש"ס האב נוחל את בן. א"כ בנו מנחילו. א"כ הוא מנחיל לבנו א"כ בנו נוחל. אלא דלהכי שאלו ללמדק מנייה בנים ולא בנות כלומר דבן קודם לבת. ואע"ג דקתני לה בזהריא בסמוך [במחמתיהן דלקמן] מ"מ תנא ליה הכא חגב אורחיה ולקמן נמי חנייה למטה סוד נחלות. ע"כ. אבל הרש"ב"ס לא דייק מיתורא משום דסבר ליה דלאו מיתורא ש"כ בדרך ק"ד ע"כ. דאע"ג דמבבא דהאב את הבנים שמועין ליה. קתני לה. משום דכל נוחלין ומנחילין קא חשיב. ע"כ: והאחיים מן האב. כגון ראוון ויוסף בני יעקב. אע"פ שהן מלאכה ומרחל. יורשים זה את זה בשביל שהן אחין [מן האב] וכגון שמת יעקב אביהן. אבל אם יעקב חי הוא קודם [בדעתן לקמן] וכגון שאין להם בנים. ודוקא אחים מן האב דמשפחת אב קרויה משפחה. כדילפינן וכו'. הרש"ב"ס: האיש את אמו. משום דתני גביה שאיש את אשה תנא נמי האיש את אמו אע"ג דאשה ליה למתני הבן את אמו. מהר"ר ואל"ק כהן בש"ע סימן רע"ו: האיש את אמו. כתב הר"ב דכתיב וכל בת יורשת וכו'. גמרא. והקשו התוספות דלמה לי קרא.

י כ י נ תפארת ישראל י כ י נ

פ"ח א) ר"ל יש קרובין שנוחלין קרוביהן כשימותו, וכשמתו הם, מנחילין ג"כ לקרוביהן: (ב) כשאין זרע לבן, האב יורשו:

תוספות רע"ק

פירקח א [אות לו] כשמתו והאחין מן האב. בתום ר"ק"ה ע"כ תקשו אחין דבהב רהמנא למ"ל בין דנחלה פמששת עד ראוון ירש האב בקבר להנחיל לבניו הנותרים עיי"ש. לפענ"ד למח דקיל

כריב"ב במרקין משנה ה' דאמר על מי שראוי לירש פלוני יירש דבריו קיימין א"כ ה"ב באמר על א' מאחיו שהוא יירש באם היה ירושת אחיו סבה משמש א"כ הוא אינו המוריש רק אביו בקבר ולא כל במיניה לאחריש

יש נוחלין פרק ח בבא בתרא

ד אחד הבן ואחד הבת... ד אחד הבן ואחד הבת... ד אחד הבן ואחד הבת...

הרשב"ם: הלק אביהן שהיה עם יולאי מזרים... וסבר האי חנא ליולאי מזרים נחלקה חרין... דכתיב (במדבר כ"ו)...

בנחלה י"א. הלק אביהן שהיה עם יוצאי מצרים י"ב. וחלקו י"ג עם אחיו בנכסי הפר... ושהיה בכור. נוטל שני חלקים י"ד: ד אחד הבן ואחד הבת... ואלק בכורו שהיה בכור ונטול פי שנים... ד אחד הבן ואחד הבת... ד אחד הבן ואחד הבת...

שנויי נוסחאות... ד עם יוצאי מצרים... ד אחד הבן ואחד הבת... ד אחד הבן ואחד הבת...

אבי אביהן. והעברת את נחלת אביהן לך. זו חלק בכורה. דכתיב (שמות י"ג) והעברת כל פטר רחם גמורא דף ק"ח ע"ב... דכתיב (שמות י"ג) והעברת כל פטר רחם גמורא דף ק"ח ע"ב... דכתיב (שמות י"ג) והעברת כל פטר רחם גמורא דף ק"ח ע"ב...

אבי אביהן. והעברת את נחלת אביהן לך. זו חלק בכורה. דכתיב (שמות י"ג) והעברת כל פטר רחם גמורא דף ק"ח ע"ב... דכתיב (שמות י"ג) והעברת כל פטר רחם גמורא דף ק"ח ע"ב... דכתיב (שמות י"ג) והעברת כל פטר רחם גמורא דף ק"ח ע"ב...

לקוטים... האב וזולו אתי הנה מד... האב וזולו אתי הנה מד... האב וזולו אתי הנה מד...

יבין תפארת ישראל יבין... ולא לאש, ואפילו גולד אחר נפל שטולד לח' חדשים... או אחר בן ט' שטולד מת לאביו, בכובין בכור נוטל פי שנים [רע"ז]: (יו) אפילו הוא בכור לאב ולאם [רע"ח]: (יח) אחר מיתה האב מוטות בתנאי כהונה [ככהוזה פ"ד מ"ח]. ודין מונחין מפורש לקמן [רי"ט ע"ט]: (יט) ולא קאמר בני הכבוד וכו' דקמיל דאפילו לא ידעו שהוא בכור רק על הגדתו זו אפיה לא יכול להפקיע חלק בכורתו: (כ) אפילו התירה הבן בתנאי זה עם אביו ואף דקיי"ל [ב"מ ס"ג פ"ג], דכל תנאי שבמנון קיים. היינו במהל הנה, משא"כ הנה, אי אפשר לבן למחול, מדאיהו הירושטה דבר שלא בא לעולם: (כא) שהיה שכ"מ, שכל דבריו בקרקעותיו שנתן במתנה לאחר נותני, הכי הן כאלו כתב להם קבל שטר עליהן, ואם במטלטלין שאין נקטן בבער, הו"ל דבריו במתנה שלהן, כאלו מסתן להם קבלת קניין כלל דבריו והכל קיים [ב"ב ס"ג] (כב) או מיעט לא, שלא יירש כלום או מקלה: (כג) או השווה וכו' והכל

לפי ד"ק קודם לאתי הנה מן האב וכו' לך כ"י דמיס הוא ואל איז ה"ק וכו' ע"כ ולא דק וכדלחין:

הארזין שעשו מקצתן שושבינות. מיהו פ"ט מה' נחלת ה"ד וע"י נחשנות וכו'...
 דין. מיהו פ"ט מה' נחלת ה"ד וע"י נחשנות וכו'...
 דין. מיהו פ"ט מה' נחלת ה"ד וע"י נחשנות וכו'...

שנויי גושהאות

שעשו מקצת שושבינו' בחיי האב. במשכ"ט ד"ו הפ"א וכו'...
 ולגובלן ג'... מקצתן...
 במשכ"ט ד"ו הפ"א וכו'...
 וכו'...
 וכו'...
 וכו'...
 וכו'...
 וכו'...
 וכו'...

כתיב אלא לניס פחים. נקט הר"ב כיוולא דהם מלבין הרמז"ס כוף פרק ח' מהלכות שלוחין. וזעירות המזכה כתב כנון שאכל המאלכות שהם מפורסמות ברעה. והתמיד דהם. או שעמד זמן רב לחוס השמש או לקור. וקור וחוס היינו פירוש דניס ופחים וכו"כ בחבורו פ"ט. וכו"כ הרמז"ס והתוספות. וכתב נ"י פחים מלבין עד שיפוח היוס (פיר' ז). ומ"ש הר"ב פ"ט חלה באונס מתרפא מן האלמנה. כתבו התוספות ולא דמי להא דתנן לעיל אין הקטנים עוונים על הגדולים. דהכא הו' באקראי בעלמא. אבל הסם לעולם כן הו'. שהקטנים מפסידין יותר מוזנות. ע"כ: שושבינות. רשי דוד מתרנמין שושביני דודו. הרמז"ס. ו"ל הרמז"ס ריש פ"ז מהל' זכיה המעות שמסלחין נקראים שושבינות. ואותם ששלחו המעות ואוכלין ושוחין עם החתן נקראים שושבינים. ע"כ. ו"ל הר"ב טוטל סעודה וכו'. לשון הרמז"ס

ועינו נושא סעודה וכו': וחזרה השושבינות חזרה לאלמנה. פירש הר"ב וחזרה השושבינות לח"כ לאחר שמת האב. חזרה לאלמנה. ו"ל הטור כה"ה סימן ס' חזרת לכולם וחולקין בו בשוה כמו בשאר מלוות חביבים. ואינו לריך להחזיר הכל בנשואי הראשון שנושא. אלא ראשון ראשון שנושא. משלם חלקו המגיע לו. ע"כ. ולהרמז"ס בפירושו מיידי שהאב נשא אשה ובה לשם האיש הוא ששלח לו השושבינות בסתם וכו'. ומת האב. אוהו השושבינות תחזור לאלמנה בלי ספק. ע"כ. ובחבורו כוף פ"ט מהל' נחלות יש לו דרך אחר: דה' סבלונות. מפורש במשנה ו' פ"ב דקדושין: שלא שם ק' מנה. ובסתם דהא בסופא מפליג במפרש. הרמז"ס: אפילו דיוגר. כתב הר"ב דוקא דיוגר. גמרא. ועין כיוולא בזה במשנה ח' פ"ח דפאה ופרק י' דתשובות [משנה ז']. ולכ"כ בריש פרק קמא דקדושין: ד' שביב מרע שכתב וכו'. והוא הדיון אם חילק על פיו בלא כתיבה שאמר נכסי לפניו. כדחתן לקמן [דף קל"ו] בחזקת של בני רובל. והכי נמי דייק לישנא דדברי שביב מרע כחבורין וכו'. ב"י ריש סימן ר"ן: ושייר קרקע כל שהוא. כתב הר"ב (ה) כע"כ דפוס ראשון שכתבם כמשהו אך הו"מ דמיס כפי שיחה (לפי דפוס ריווא).

בעלמו. מתרפא מן האלמנה. אבל אם הלה מניס פחים וכיוולא דהם. דכתיב דהו' (משני כ"ב) שומר נפשו ירחק מהם. דהא אמרינן במתניין דאילו מתרפא אלא משל עלמו: שושבינות. דרך שושבינות טוטל סעודה וזרזין לחופה ואוכל עמו. וזה חוזר וטובה קן לזה ג"כ כתיבא אשה. והאם שלח האב שושבינות בסתם על יד אחד מבניו. וחזרה השושבינות אחר כך לאחר שמת האב. חזרה לאלמנה. מפני שהיא כמלוה. שהרי נגזית בבית דין. שיכול המולך שושבינות לחבירו לו לחזור ולחבוע ממנו בבית דין שיתן לו שושבינות כדרך שנתן לו. והוא שיהיו נשואי השני כנשואי הראשון. אם בחולה. בחולה. והאם אלמנה אלמנה. והאם פרהסיא. פרהסיא. והאם בלגנא בלגנא. שיכול השני לומר לראשון איני עושה עמך אלא כדרך שפנית עמי: אבל השולח לחבירו כדי יין וכדי שמן. בלא חופה. או אי נמי בחופה. ואינו הולך לחבול עמו. אין זו שושבינות. אלא מהנה. ואינה נגזית בב"ד: דה' השולח סבלונות. מנהג חתנים למחרת הקדושין שלחין לבית הארוסה תכשיטים ומיני מגדעות וכדי יין וכדי שמן. ושפמיס הולך החתן ואוכל שם: אינן נגבין. אם מת הוא או מתה היא. או שבה לנרשה. דמחמת חבת שמחת אבילה מחל. ודוקא שאכל דיגר. אבל אכל פחות מדיגר. לא מחל ונגזרה הסבלונות: שלא סבלונות מרובים. ואפי' מועטים הם פירש על מנת שיבוא עמה. לבית בעלה הרי אלו נגבין. ואורחא דמלתא נקט שדרך הסבלונות ששלחין כדי שיבוא לבית בעלה להיות מרובין. ואותן ששלחין כדי (א) שתקטש בהן בבית אביה דרכן להיות מועטין: ד' ושייר קרקע כל שהוא. והוא הדיון אם שיר לעלמו מטלטלין מתנתו מתנה. והאם עמד אינו חוזר

הואך לחבול עמו. אין זו שושבינות. אלא מהנה. ואינה נגזית בב"ד: דה' השולח סבלונות. מנהג חתנים למחרת הקדושין שלחין לבית הארוסה תכשיטים ומיני מגדעות וכדי יין וכדי שמן. ושפמיס הולך החתן ואוכל שם: אינן נגבין. אם מת הוא או מתה היא. או שבה לנרשה. דמחמת חבת שמחת אבילה מחל. ודוקא שאכל דיגר. אבל אכל פחות מדיגר. לא מחל ונגזרה הסבלונות: שלא סבלונות מרובים. ואפי' מועטים הם פירש על מנת שיבוא עמה. לבית בעלה הרי אלו נגבין. ואורחא דמלתא נקט שדרך הסבלונות ששלחין כדי שיבוא לבית בעלה להיות מרובין. ואותן ששלחין כדי (א) שתקטש בהן בבית אביה דרכן להיות מועטין: ד' ושייר קרקע כל שהוא. והוא הדיון אם שיר לעלמו מטלטלין מתנתו מתנה. והאם עמד אינו חוזר

יבין תפארת ישראל יבין

אבל באין קלבה. או שחלה באונס אפילו יש קלבה, מתרפא מהאלמנה. וכל זה במתעסק הוא לבה, או שזונין בשותפות, אבל ב' לישותא: שמתעסקין כולן, וזונין כ"א לעלמו, בכל גונא מתרפא משלו [שם]: (ב) גוסגין ששלחין דורות לתתן ביום הנשואין, וכשהוא חוזר וטשא, חוזר המקבל וטולח לו דרוזן, ואלו שלחו דורות כשהיו בבית אביהן כשחזרו היה חי, מנכס אביהן. ולא דמי לנשאו בחיי אביהן [פ"ח מ"ז] דאמרינן דמתנה יחיד לכן. הסם להן נתן, והו"ל כנתן מתנה לאחר, אבל הכא הרי גם להמקבל השושבינות לא קבלה כמתנה דהרי נגזית בב"ד וכו"ס לבנים הנהניס השושבינות, רק יקרא הוא דעבד לבניו שיהיה נראה כאלו נהנו הם, וכה"ז אמרינן בפמיס האומר הרני שחט הפסח על מי שיעלה מכס ראשון לירושלים, דנס אחיו זכו עמו דרך לכבדו נהנוו (ל) וסינן חולקין בו: (לא) ולא נהנו עבדיו כן [אה"ע ס']: (ב) ביום החופה, רק שלא אכל עם, וכו"ס כששלח לו ביום אחר: (ג) ששלח החתן המתנה לבלתי אחר שקידשה: (ד) בסתם, שלא פירש שחזרו עמה כשישאלה: (ה) ואח"כ

מת או מקן, או שחזר בו הוא: (ו) ודוקא באלו דיגר הא פחות לזה: (ז) ר"ל אם פירש כן בדיבריו, ואורחא דמלתא נקט, בדבסבלונות מרובין רגיל לפרש שהבין אליו, וה"ה בסבלונות מועטין, ואמר כן: (ח) (כשלא אכל) [אף כשאכל] בבית חמיו: (ט) אף שלא אכל שם. וקיי"ל [אה"ע י"ג], דבין ששלח סבלונות מרובין או מועטין, בין אכל אלא חמיו או לא, אם מת א' או שחזר בו האיש, תחזיר הכל, חוץ מהמאכל או משתה או מעות שנתן לה, או כלים ששלח ובלו ואבדו. וי"א דבלא אכל סם דיגר, או אפילו מאכל ומשתה ששלח, דיב חמיו לשלם. אבל בחזרה היא, או שחזר בו חמיו, מתנתו הכל, ואפילו המאכלים משלמת דמיהן בזה, דהיינו ב' שלישי דמיהן, וכ"כ מה שהפסידה לו שישלם לשרכטס וחזנים ובמטות כהנו, לריכס לשלם לו. וכל זה בחזרו בהן לאחר שנתקדשו, אבל בחזרו בן לאחר שדוכין בכל גונא משלמת הכל, וי"ה [עיי' ב"ש סם]: (ט) חולה שהולך לשכוב במטה מתמת חולשאו, אבל לא חולה ראש או שאר אבר [ח"מ ר"ב]: (טא) ה"ה בחילוק כל נכסיו על פיו, דדברי שביב ככתובים ומפורים

תוספות רע"ק ו [אות מא] תי"ם ד"ה שביב ומרע. וה"ח אם חילק. מאור המוח י' דהא באמן של בני רובל היינו מרין מצוה מחמת מיתה. ומתניי דהבא שתחמם בבית אמה הרי אלו אין נגבין; כתיב כדי שתחמם בהן בבית תמיו (?). הרי אלו אין. (ך) (כ"ב) וכסיו לאחרים ושייר. דג' וכ"ב. שייר ולתה וכו' שייר גם כתיב ומתניי. דהי

דלא מיירי בהכי דא"כ גם בשייר קרקע ב"ש אם עמד חוזר. ובלא עמד גם בלא שייר קנה. אלא דמתני' מיירי באינו מצוה מחמת מיתה ובשייר דהי

חוזר והוא שקט מידו על חומו מהנה דמחנה שכיב מרע במקל
צוי קנין צין עמד צין לא עמד. והם לא קנו מידו לא קנה
מקבל המהנה אפילו מה שכיב מרע. ודוקא כשבא להקנות
המהנה מחיים. אבל אם אמר יהנו לפלוני כך וכך אמר מוחו
אינו לריך קנין ואפילו שייך לעצמו.

קרקע כל שהוא (ב). מהנתו קיימת (ג).
לא שייך קרקע כל שהוא. אין מתנתו
קיימת (ה). לא כתב בה שכיב מרע (ה).
הוא אומר שכיב מרע היה (ט). והן אומרים
בריא היה. צריך להביא ראיה שהיה שכיב
מרע (טו). דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים
המוציא מחבירו עליו הראיה (ס): וְהַמְחַלֵּק
נכסיו על פיו. רבי אליעזר אימר אחד בריא.
ואחד מסוכן. נכסים שיש להן ארציות.
נקנין בכסף. ובשטר. ובחוקה. וישאין להן
אחריות. אין נקנין אלא במשיכה (סא). אמרו לו
מעשה באמן של בני רובל שהיה חולה
ואמרה חנו כבינת לכתו. והוא בשנים עשר
מנה. ומחה. וקיימו את דבריה. אמר להן.
בני

והוא שקט מידו וכו'. ודוקא כשבא להקנות המנה מחיים. ולא
שמרש. דמלחא דפשיטא הוא. ולא לריפא למימר שהיה מחנה
בריא. אלא הכי קאמר דוקא כשנוכל לומר שבא להקנות המנה
מחיים דהיינו שהקנה בסתם ולא פירש לאחר מותו. והיינו
דמסיים הר"ב וכתב אבל אם אמר

יהנו וכו' לאחר מותו וכו' דהידוק
מיניה הא סתמא במקנה מחיים הוא.
וה"ל הרמב"ם בד"ן הזה בפרק ח'
מהלכות זביה. שכיב מרע שכתב כל
נכסיו מהנה סתם וכו'. וכן בד"ן
שכתב הר"ב לקמן שכ"מ שבא ליתן
מהנה מחיים וכו'. כתב וה"ל אל
הטעם בשכ"מ שכתב כל נכסיו ופי'
שנתן הכל מעכשיו והקנה מהיים.
שאינה מהנה שכ"מ אלא כשאר מהנות
הכריאים וכו': לא שייך קרקע אין
מהנתו קיימת. כלומר ואם עמד חוזר.
והוא שכתב הר"ב ושכ"מ שבא ליתן
מחיים וכו'. ופירשתיו לעיל בשם
הרמב"ם. וטעמא דחוזר פירש הר"ב
במשנה זו פרק ג' דפאה דלא שביק
איניש נפשיה ערעולא כו' וג"ל כמה

כתב הר"ב בסוף הדבור על ומלוא מחמת מיתה וכו' והם
מה קנה וכו' חוזר גם על זה הד"ן דשכיב מרע שבא ליתן
מהנה מחיים וכו' דהא לינא הכי הוא כדעתו במשנה דלקמן:
וְהַמְחַלֵּק נכסיו על פיו. רבי אליעזר אומר וכו'. כלומר
רבי אליעזר אומר דעל פיו לא מהני. ועיין בפירוט הר"ב
במ"ה פרק דלעיל: רבי אליעזר אומר וכו' וה"ל התוספות.
וטעמייהו דלקמן גרסינן רבי אליעזר אומר בשבת וכו'. וכן הוא
בהדיא בצרייתא שבגמרא. ועיין לעיל. ולפיכך כתבו דגרסינן
שהוא בר פלוגתיה דרבי יאשיהו דלקמן אם כן לערביניה ולחתיניה
המחלק נכסיו על פיו ר"ל אומר אחד בריא וכו'. גד"ל בחול וכו'.
למה דשבת הוה. אלא כמע מינה דגרם רבי אליעזר ואמר ר"ל בן
אליעזר ורבי יאשיהו דלקמן. ועוד הביאו ראיות מהגויות שבגמ'
ירושלמי: אחד בריא ואחד מסוכן. כתב הר"ב ואפי' מלוא מחמת מיתה וכו'.
ואי בשכיב מרע הא לכולי עלמא בעיא קנין כדפירש הר"ב במשנה דלעיל
בגמרא דף ק"א ע"ב וא"כ על כרחך פליג ר"ל אפילו במלוא מחמת מיתה.
הוא הד"ן היכא דמית. הוא הד"ן היכא דמית. הוא הד"ן היכא דמית.

שכתב הר"ב בסוף הדבור על ומלוא מחמת מיתה וכו' והם
מה קנה וכו' חוזר גם על זה הד"ן דשכיב מרע שבא ליתן
מהנה מחיים וכו' דהא לינא הכי הוא כדעתו במשנה דלקמן:
וְהַמְחַלֵּק נכסיו על פיו. רבי אליעזר אומר וכו'. כלומר
רבי אליעזר אומר דעל פיו לא מהני. ועיין בפירוט הר"ב
במ"ה פרק דלעיל: רבי אליעזר אומר וכו' וה"ל התוספות.
וטעמייהו דלקמן גרסינן רבי אליעזר אומר בשבת וכו'. וכן הוא
בהדיא בצרייתא שבגמרא. ועיין לעיל. ולפיכך כתבו דגרסינן
שהוא בר פלוגתיה דרבי יאשיהו דלקמן אם כן לערביניה ולחתיניה
המחלק נכסיו על פיו ר"ל אומר אחד בריא וכו'. גד"ל בחול וכו'.
למה דשבת הוה. אלא כמע מינה דגרם רבי אליעזר ואמר ר"ל בן
אליעזר ורבי יאשיהו דלקמן. ועוד הביאו ראיות מהגויות שבגמ'
ירושלמי: אחד בריא ואחד מסוכן. כתב הר"ב ואפי' מלוא מחמת מיתה וכו'.
ואי בשכיב מרע הא לכולי עלמא בעיא קנין כדפירש הר"ב במשנה דלעיל
בגמרא דף ק"א ע"ב וא"כ על כרחך פליג ר"ל אפילו במלוא מחמת מיתה.
הוא הד"ן היכא דמית. הוא הד"ן היכא דמית. הוא הד"ן היכא דמית.

לקמן במשנה שבגמרא גם הרי"ף והרא"ש העתיקו כן וכן מוכח
רבי אליעזר והוא ר"ל בן שמוע. דהי גרם ר"ל [צ"ד] שהוא
המחלק נכסיו על פיו ר"ל אומר אחד בריא וכו'. גד"ל בחול וכו'.
למה דשבת הוה. אלא כמע מינה דגרם רבי אליעזר ואמר ר"ל בן
אליעזר ורבי יאשיהו דלקמן. ועוד הביאו ראיות מהגויות שבגמ'
ירושלמי: אחד בריא ואחד מסוכן. כתב הר"ב ואפי' מלוא מחמת מיתה וכו'.
ואי בשכיב מרע הא לכולי עלמא בעיא קנין כדפירש הר"ב במשנה דלעיל
בגמרא דף ק"א ע"ב וא"כ על כרחך פליג ר"ל אפילו במלוא מחמת מיתה.
הוא הד"ן היכא דמית. הוא הד"ן היכא דמית. הוא הד"ן היכא דמית.

שכתב הר"ב בסוף הדבור על ומלוא מחמת מיתה וכו' והם
מה קנה וכו' חוזר גם על זה הד"ן דשכיב מרע שבא ליתן
מהנה מחיים וכו' דהא לינא הכי הוא כדעתו במשנה דלקמן:
וְהַמְחַלֵּק נכסיו על פיו. רבי אליעזר אומר וכו'. כלומר
רבי אליעזר אומר דעל פיו לא מהני. ועיין בפירוט הר"ב
במ"ה פרק דלעיל: רבי אליעזר אומר וכו' וה"ל התוספות.
וטעמייהו דלקמן גרסינן רבי אליעזר אומר בשבת וכו'. וכן הוא
בהדיא בצרייתא שבגמרא. ועיין לעיל. ולפיכך כתבו דגרסינן
שהוא בר פלוגתיה דרבי יאשיהו דלקמן אם כן לערביניה ולחתיניה
המחלק נכסיו על פיו ר"ל אומר אחד בריא וכו'. גד"ל בחול וכו'.
למה דשבת הוה. אלא כמע מינה דגרם רבי אליעזר ואמר ר"ל בן
אליעזר ורבי יאשיהו דלקמן. ועוד הביאו ראיות מהגויות שבגמ'
ירושלמי: אחד בריא ואחד מסוכן. כתב הר"ב ואפי' מלוא מחמת מיתה וכו'.
ואי בשכיב מרע הא לכולי עלמא בעיא קנין כדפירש הר"ב במשנה דלעיל
בגמרא דף ק"א ע"ב וא"כ על כרחך פליג ר"ל אפילו במלוא מחמת מיתה.
הוא הד"ן היכא דמית. הוא הד"ן היכא דמית. הוא הד"ן היכא דמית.

קרקע כל שהוא
אמר בריא ואחד מסוכן
מיון פ"ג מה זכיה
ובמנה כ"ל פ"ג מה זכיה
טופ"ס פ"ה ט"ו ר"ל פ"ה ט"ו
נכסים שיש להן ארציות
טו. ע"י ויטעמו פ"ה ט"ו
היו רובו מן המצויים פ"ה ט"ו
אמרו לו מעשה כו'. קני'
פ"ג ק"א פ"ג ט"ו ר"ל פ"ג ט"ו
מיון פ"ה ט"ו זכיה וזכיה פ"ג
פ"ג ט"ו פ"ג ט"ו פ"ג ט"ו
פ"ג ט"ו פ"ג ט"ו פ"ג ט"ו

שנויי נוסחאות

פחתנו קיימת. נכ"מ
וכי"ל וכו"ף כ"י וכו"פ
פחתנו מתנה וכן נסמך
אין מתנה מתנה.
דלא אומר ש"מ היה והן
אומרים בריא (היה).
כ"ל וכו"ף וכו"פ וכו"פ
והוא... הייתי והן...
במשכ"ל... הייתי והן...
הייתי; ככ"ל יתח.
שהיה ש"מ, נמשכ"ל
וכמשכ"ל שש"מ היה
ו רבי אליעזר. וכו';
כ"ל וכו"ף וכו"פ וכו"פ
נקנין בכסף אלא. וכו'
אין גם כ"ל. וכו'
בבינתו. כ"ל וכו"ף
וכמשכ"ל וכו"ף וכו"פ
הנחן. וכו' כ"ל וכו"פ
... וכו"ף וכו"פ וכו"פ
ככ"ל כ"ל וכו"ף וכו"פ
וקיימו את דבריה.
ככ"ל וכו"ף וכו"פ
וכמשכ"ל וקיימו חכמים.

תוספות רע"ק

היו כמתנת בריא. וא"כ
פשיטא דצריך קנין.
ומה דכתב הח"מ וה"ל
דייק לישנא דבבב"ב
כ"י ר"ל ר"ן אינו
שייכות להבא. והב"י
כתב רק חיבא דדנין
דנין מתנת שכ"מ הן
בכולהו הן בשקצתה
במצות פחת מתנת
אפילו כתיבה לא בעי
דהב"י דייק לישנא
דבבב"ב אבל הכא
במתני' לא מירי מוח
ובשייר קרקע כלש' מדין
מתנת בריא אחיני עלה
דגם בעמך אינו חוזר
וכע"י קנין; [אות מ]
הר"ב ס"ה שייך.
ואפילו בלא קנין.
משמע דבקנין ג'ב'
קנה במת ומסקנין
במוניא דהיינו במינה
כחו דבלא"ה בקנין אפי'
מת ל"ק דקנין מרע
היינו

י כ י תפארת ישראל י כ י

חוזר דהו"ל כמתנת בריא [סס ס"ב וס"א]. וה"ה בלומר שנתן הכל
מהיום, או שמלאי כתוב בשטר שנתן הכל מהיום, לא מיישקין שמה
הסופר כתב כך מעצמו מבלי שזרע השכ"מ, ודין מהנת בריא יש לו,
ולכ"י לריך קנין, ואו אינו יכול לחזור בו בשום גוונא [סס ס"ט].
(ג) אמנם מצוה שחמת מרה, דהיינו שפירש שחמת מיתה הוא
ותן, או שהיה בלוחה שעה מהלוקן על מיתתו, או אפילו בריא
שמפרש ציס, או יולא בשיירא, או בקילר, או שקפן עליו החולי,
בכל אלו אפילו במתנה במקל דינו כמתנת שכ"מ כולה, דנקיט
באמירה בלא קנין, ובעמד ומלל, חוזר אפילו היה בקנין [סס ז']:
(מה) ר"ל שלא כתב בשטר המתנה שהיה שכ"מ ולא שייך קלל לעצמו
דל"כ הרי אפילו היה שכ"מ היה מתנתו קיימת: (מו) שיוכל לחזור
בו: (מו) דבחר השתא אולתין, שהוא בריא: (מז) והכי קוי"ל [כ"ה]:
(מט) דס"ל אפילו שכ"מ, ואפילו מלוא מחמת מיתה, אין דבריו
ככתובין ומסורין, רק דינו כמתנת בריא: (ג) [הוי"ע]:
הרע"ש

ואמרי' שמה לא נטר לקנותו אלא בשטר ואין שטר לאח"ם. וכתוב' כחובות דנ"ה ב' ד"ה מתנת כתבו וכו' פריך מרשומאל ארשומאל הו"ם למפרך דמתני' דהתם
שנתנו דהבא) דלא מנרע כה המתנה מכה הקניין אלא דניחא ליה למפרך מרשומאל ארשומאל עיי"ש ולא זכתי להבין דבריהם הקדושים דהיבן נשמע ממשתני דאין
הקנין

נכסים בחזקתן : ד"ה ט"ז
 הרי נתנוהו להם כפי מילין
 מ"ט פתחיה ח"מ פ"ד ט"ז
 ט"ז י"ג : ד"ה ג"ה נפל הבית
 עליו ועל אשתו : מ"ו
 ט"ז : נכסים בחזקתן : מ"ו
 ט"ז פ"ב ה"ג ה"ז פ"ג ט"ז
 ט"ז פ"ב ה"ג ה"ז פ"ג ט"ז
 ט"ז פ"ב ה"ג ה"ז פ"ג ט"ז
 ט"ז פ"ב ה"ג ה"ז פ"ג ט"ז
 ט"ז פ"ב ה"ג ה"ז פ"ג ט"ז
 ט"ז פ"ב ה"ג ה"ז פ"ג ט"ז
 ט"ז פ"ב ה"ג ה"ז פ"ג ט"ז
 ט"ז פ"ב ה"ג ה"ז פ"ג ט"ז
 ט"ז פ"ב ה"ג ה"ז פ"ג ט"ז
 ט"ז פ"ב ה"ג ה"ז פ"ג ט"ז

התם אלא כדמפרש הכא דמספקא לן ויהלוקו. וכן פירש"י שם
 [נכתובות דף ט"ז] ואם כן שברא וז' לחלק בין יבמה לאשה. ליתא.
 אלא הכא נמי לא פליגי בית שמיא כי אם בנכסי מלוג כמו
 התם. והא דלא קתני נמי יורשי הבעל עם יורשי האב כמו
 התם. לר"ד לומר דתנא פנה כאן
 בלבן קררה. וסמך אדתן התם
 ביבמות ועוד במשנה ו' פ"ח דתעובות.
 ("דאמרינן לרש"י" דהגמרא מפרש
 כאן דמספקא לן וכו'). וה"ה למשניות
 דיבמות ותיבמות. ועיין מ"ט בסוף
 משניותיו: נכסים בחזקתן. כתב הר"ב
 ולא פירשו בית הלל אי בחזקת יורשי
 האשה וכו' [עיין מ"ט במשנה ג' פ"ד
 דיבמות] וכיון שהנכסים בחזקתה.
 יכולה היא לטורח השבועה [שמיוזה
 לנזייה כהוצאה נדחתן במשנה ז' פ"ט
 דתעובות] [לזניה א"ע"ג דבעלמא איך אדם מוריש שבועה לבניו.
 [כדפירש הר"ב במשנה ז' פ"ד דתעובות] ולכא לשנויי כגון שיחד
 (ל) [נה] קרקע וכו'. כ"כ התוספות אצל הטור א"ה סימן ל' כתב
 דמירי כגון שיחד לה נכסים לכהונה שאינה לריכה לישבע
 כו'. ותמימיני על הב"ב שכתב עליו ופכוט הוא. ומאי פשיטותא
 איכא כיון דהתוספות דחאוהו. ועוד שהיה ליה להזכיר דעת
 התוספות. פ"ג נראה דלשתימותיה דברי התוספות שכתב
 כן והיה לפניו פטר הר"ף ושם נראה דברי ג"כ שמפרש ג"כ
 כדברי הטור. ומיהו בתוספות פ"ד דיבמות דף ל"ח כתבו גם
 לתידון דיחד וכו'. ובטור א"ה סימן ק"ס שזמרת יבם
 סהא. ונראה שסמך על מ"ט בסימן ז'. בתורה וכו'. ל'
 הר"ב וכתובת אשה כו' דהא בחזקתן לאו לקמייה קאי אלא ה"ג
 וכתובה כו'. הרשב"ם: בחזקת יורשי האב. פירש הר"ב בחזקת
 ליה למימר. כדקתני יורשי האשה לומר כו' אלא אידי דיבמות
 וכהובות קתני יורשי האב מטעם שכתבתי שם בצ"ס נ"י. קתני הכא נמי יורשי האב. וזה ג"כ קתן סיוע למ"ט לפירש"י שקילר
 התנא בדברי צ"ס. משום דהכא סמך אהנהו מהניחין: י' נפל הבית עליו ועל אמו. כתב הר"ב ואין לה בן אחר אלא זה.
 כ"פ הרשב"ס. ועמו דאילו הוה לה בן אחר מולד אחר. דהכא רוחו הבן הוא יורש ודאי בחתי הנכסים של אמו. ויורשי הבן
 הם ספק ואין ספק מוליד מידי ודאי. אבל כתבו עליו התוספות דהוה הלכהא בלא טעמא שבשביל שיהא ודאי בחלק זה. יהא
 ודאי בחלק אחר. ועוד דל"כ ברש"י ד"מ דתנן זה רומר כולה שלי. וזה אומר חליה שלי מי שאמר [כולה] שלי ישבע שאין לו
 בה פחות [משלשה חלקים ויטלם] אחזי לא הוי הכל שלו. כיון שהוה ודאי בזה החתי יכול הכל דהוי ספק ודאי. ואין ספק
 כו'. ועוד הקשו מסוגיות הגמרא. ופירשו דהכא אפילו יש לה בניי אחרים מאיס אחר דינא הכי. אלא שאין לה בן מאבי הבן
 הזה. ומ"ט הר"ב יורשי הבן ר"ל שאינן יולאי יריכו. ומ"ט יורשי האשה כו'. ואזו יורשים [את האשה] לפי שאין הבן יורש את
 אמו בקבר. להנחיל לאחיו מן האב. כמ"ט סוף משנה א' בפרק לעיל: מורדים שחלוקו. פירש הר"ב ולא דמי נפל הבית עליו
 ועל אשתו כו' אצל הכא כו' וסניהם באים מכה ירושה. משא"כ ביורשי הבעל. דירושא הבעל אינה מן התורה לפי המסקנא
 כמ"ט הר"ב בריפ"ט דתעובות. ואע"פ שהתוספות [ד"ס ונה"א] מקשים על זה התידון מדברי עקיבא איירי במחשתיהן ואסכתן ליה
 בפרק יש נוחלין דף ק"א דסבירא ליה דירושא בעל דאורייתא. לא קשיא. דרבי עקיבא לא אמר אלא יורש אותה מלמד שהבעל
 יורש את אשתו. והרי הר"ב כתב בפ"ט דתעובות [מ"ה] דמדברין וקרא אסמכתא בעלמא. וכן פ"ד דיבמות דף ל"ח כתבו התידון
 דירושא בעל דרבנן. ולא הקשו עליו כלום: מודה אני בזה. משום דנקט ת"ק לישנא דמודים. אמר איכו נמי מודה אני
 כלומר ואני מודה וחולק עליך דלדברי צ"ס כו'. הרשב"ס: שהנכסים בחזקתן. כתב הר"ב בחזקת יורשים מן האב. שהרי בחיייה
 (* כלה ד"ל כ"ט הכש"ס (ה"ח).)

ואין יורשי האשה כלום. שהרי הבעל מת אחרון. וירש את
 אשתו: נכסים בחזקתן. נכסי לאן ברזל בחזקתן. ולא פירשו
 בית הלל אי בחזקת יורשי האשה שהיו שלה. אי בחזקת יורשי
 הבעל שאחרייתן עליו. הלכך נכסי צ"ב יחלוקו: וכתובת אשה שהם
 מנה מאתים וחמשת. נשארית בחזקת
 יורשי הבעל : ונכסים הנכנסים
 ויוצאים עמה. הם נכסי מלוג.
 שבטעה שהיא נכנסת נכסים עמה.
 וכשהיא יולדת יולדים עמה. אם פחתו
 פחתו לה. ואם הוטרפו. הוטרפו לה. אלו
 הם בחזקת יורשי האשה. נמלאו יורשי
 האשה טעלים כל נכסי מלוג. וחתי
 נכסי לאן ברזל: י' נפל הבית עליו
 ועל אמי. ואין לה בן אחר אלא
 זה. יורש הבן אומרים האשה מתה
 תחלה וירש הבן נכסים ואלו יורשים
 הבן. ויורשי האשה מוכפפת בית אביה אומרים. הבן מת
 תחלה. ואזו יורשי את האשה : אלו ואלו מורדים. צ"ס ובי"ה
 דיתלוקו. וכיון שטעיהם באים מכה ירושה. הוה ספק וספק
 ויתלוקו. ולא דמי לנפל הבית עליו ועל אשתו. דהתם יש שני
 מיני נכסים. יש שהבעל מוחזק ויש שהאשה מוחזקת אבל הכא
 הכל בחזקת האשה כיון שהיתה אלמנה. וטעיהם באים מכה
 ירושה לירש הכל הלכך יתלוקו: מודה אני בזה. דלדברי בית
 הלל ה"ג אמרינן נכסים בחזקתן. בחזקת יורשיה מן האב. שהרי
 בחיייה מתה בעלה אחר שבט אביה היא מתיחסת. ואלמנה
 נמי בחייה היה בחזקת שבט אביה. הלכך יורשיה מן האב
 יורשים אהיה. והלכה כר"ע: על חלוקין אנו מצטערין.
 כלומר על מחלוקת דלעיל דצ"ס ובי"ה. אלו מצטערים שלא
 השוו

שנויי נוכחאות
 נכסים בחזקתן
 ונכסי יורשים
 ונכסי אשתו
 ונכסי אביו
 ונכסי חותנו
 ונכסי חותנה
 ונכסי חותן
 ונכסי חותנה
 ונכסי חותן
 ונכסי חותנה
 ונכסי חותן
 ונכסי חותנה

תוספות רע"ק
 דאמי לא הוביה כן
 פתחיה דטומה הניל
 וכתבו ח"מ דאדרבא
 לאבי יקשה מתני
 דטומה דאמי גובה כל
 בהובות. ותידון כיון
 דהיא מוכנת ברי והוא
 שטא. ומ"ט פרכינן
 רלובח אביי מהא דאי
 לאו דספק מוציא מידי
 ודאי לא אלימא טעמא
 ברי להוציא מידי ודאי
 ע"ש וקשה לי דמאי
 פרכינן דלובה אביי
 פקא הא חוהין בכבותות
 דאביי דשטא דר"ג
 במשארשתני נאנטי
 דברי ושטא ברי עריף
 אף דהוי ברי גרוע
 ושטא מוכ ונהי דאפשר
 דאביי הרי וקבלה
 דשטא דר"ג משום
 מנו או חזקה בגישה
 מ"ט כיון דחוינן לאביי
 די ש באפטרות לומר
 דברי ושטא ברי עריף
 אמי' ברי גרוע ושטא
 מוכ. א"ב פשיטא דלא
 ד"מ לאובחי מטתני: וז'
 ד"מ באמת דשטא
 דב"ש דפ"ל ברי ושטא
 ברי עריף. ומכ"ש
 דהכא הוי כמו אי אם
 פירעתיך כיון דהחוב
 היה ודאי. וכבר כתבתי
 בזה בתשובתי על ח"מ
 טהא דכ"ה ע"ב ע"ש
 וצ"ע: מ' [את חב'
 חו"מ ד"ה נכסים ב"ב
 ח"מ]. וז"ל אבי לכתב
 קרקע. וסאר תמוה לי
 דהא

תוספות רע"ק
 דאמי לא הוביה כן
 פתחיה דטומה הניל
 וכתבו ח"מ דאדרבא
 לאבי יקשה מתני
 דטומה דאמי גובה כל
 בהובות. ותידון כיון
 דהיא מוכנת ברי והוא
 שטא. ומ"ט פרכינן
 רלובח אביי מהא דאי
 לאו דספק מוציא מידי
 ודאי לא אלימא טעמא
 ברי להוציא מידי ודאי
 ע"ש וקשה לי דמאי
 פרכינן דלובה אביי
 פקא הא חוהין בכבותות
 דאביי דשטא דר"ג
 במשארשתני נאנטי
 דברי ושטא ברי עריף
 אף דהוי ברי גרוע
 ושטא מוכ ונהי דאפשר
 דאביי הרי וקבלה
 דשטא דר"ג משום
 מנו או חזקה בגישה
 מ"ט כיון דחוינן לאביי
 די ש באפטרות לומר
 דברי ושטא ברי עריף
 אמי' ברי גרוע ושטא
 מוכ. א"ב פשיטא דלא
 ד"מ לאובחי מטתני: וז'
 ד"מ באמת דשטא
 דב"ש דפ"ל ברי ושטא
 ברי עריף. ומכ"ש
 דהכא הוי כמו אי אם
 פירעתיך כיון דהחוב
 היה ודאי. וכבר כתבתי
 בזה בתשובתי על ח"מ
 טהא דכ"ה ע"ב ע"ש
 וצ"ע: מ' [את חב'
 חו"מ ד"ה נכסים ב"ב
 ח"מ]. וז"ל אבי לכתב
 קרקע. וסאר תמוה לי
 דהא

אומרים יהלוקו. ובית הלל אומרים נכסים
 בחזקתיהם. כתובה (ט) בחזקת יורשי הבעל.
 נכסים הנכנסים והיוצאים עמה (ט). בחזקת
 יורשי האב (ט): י' נפל הבית עליו. ועל
 אמו (ט). אלו ואלו מורדים שיהלוקו (ט). אמר
 רבי עקיבא מודה אני בזה שהנכסים
 בחזקתן (ט). אמר לו בן עזאי על החלוקין
 אנו מצטערין (ט). אלא שבאת לחלק עלינו
 את השוין (ט):

יבין
 תפארת ישראל
 יבין

זה, ונפל הבית על שמיני: (ע) יורשי הבן שאינן יולאי יריכו, ויורשי
 האשה יחלקו נכסי האשה, דלא דמי למשנה ח', דהכא שניתן יורשין,
 גם לא דמי למשנה ע' דהכא שניתן מוצקין כהכל הוא: (עא) מדנקט
 ת"ק מודים, נקט איכו נמי מודה, וה"ק ואני מודה לחולק
 עליך דלכ"ה הכא נמי הנכסים בחזקת יורשי האשה היו בחייה.
 והכי קי"ל [ריס סי']:(עב) על מחלוקתן שבמשנה ט': (עג) לומר
 שנס במשנה י' פלוגי:

דחא ודאי פאינד פרוכת
בש בורח דמינין
דנשבעה ומה ליכא
קושיא דחא שריד משני
אלא דקושייתם על
השירא מחבריייתות
יפה כח הבן דמוקי לה

משתת בעלה אחר שבט אביה היא מתיחסת וכו'. לזון
מנומס הוא ו"ל הרשב"ם שכל ימי חי האשה לאחר שמת
בעלה היה כל ממונה בחזקה. והרי היא משבט אביה.

האון דעתן. ואשה אומר שגם בזה חלוקין. וצאה לחלוק על
ח"ק שאומר שהם שוין :

ואפילו כחובתה ותוספתה שנכסה מצעלה משכחו לידה הרי הן בחזקת שבט אביה. שהיא מתיחסת אחר שבט אביה :

נמי מבריייתא דמוקי כב"ש (ולשונם מכמה ברייתות אינו מדוקק דאינד פרב' סתני' הן ולא מבריייתות) וכן כתבו ביבמות דליח א' ו"ל והא דלא
משני הכי בשבועות אלא דוחק להעמידה כב"ש עיי"ש ולוח תמוה לי דחא הך ברייתא א"א לשנויי הכי דמיירי ביהיד קרקע דחא קתני והאם אינו נובח אלא בשבועה
וצ"ע. תו כתבו חוס' על עיקר הקישיא דאין אדם מודיש שבועה לבניו דאין מעון שבועה אלא משום השטא דהתפיסה צררי אבל נפל עליו תבית שהוא כפתע פתאום
ליכא למיחש להתבטא צררי ואין נראה לר"י כי למה אין לחוש שתפסה מחיים כראשו"י באלמנה רחמיה לכתובה מהיים דמסקינן מינה ולמה אין לחוש להפיסה מהיים ע"כ
ולא זכיתו להבין דמה יצטרך להקדמת דתפיסה מחיים במפלגים לכתובה לא מהני. הא גם אמרנו ע"כ עתה כשבא' לנכות כתובהה נחוש שפא תפסה ונפרשה
ואין מניע לה ענה. ור' יאיר עיני. (אפשר לומר דכוונת התוס' בזה לראיה שא"ש לחוש להפיסה מחיים עיי"ש).

ציונים תוספת י"ט גמ פשוט פרקי בבא בתרא ר"ע מברשורה

פ"י א גם פשוט עדין
מחור. ק"ס פ"א
קטניו פ"א פ"א יבולמי
ג"פ פ"א ה"ג: ב גם
פשוט עדין בענין. ק"ס
פ"א: כחוב בו זווין מאה.
ק"ס פ"א פ"א פ"א פ"א
מנה וזה ה"ל פ"א ע"פ
פ"א פ"א פ"א פ"א פ"א

פרק י א גמ. כתב הר"ב כל שטר קרוי גמ. ועיין מ"ש
בריש מסכת נטין: מקושר מאחוריו.

לשון הר"ב כותב שטה אחת כו'. ועד אחד מוחס על הכרך כו'.
ומהיים הרשב"ם ואלו הפילות כל כפל בפ"ע ונראה במחזן

פרקי א גמ פשוט. שטר פשוט כעין שלנו שאין מפורס
ומקושרין. וכל שטר קרוי גמ: עדין מתובן.

מנפנים כעין שאנו עושים: מקושר מאחוריו. כותב שטה
אחת או שתי. וסרן על החלק והופר. ועד אחד מוחס על

הכרך מבחן. ומור וכותב בני שיטין
או יומר מנפנים וזכרן על החלק.

ומחס עד שי על הכרך מבחן.
ובן עד שליש. והקטן רבנן גמ מקושר.

מבוס כהנים קשדים. שהיו מוחסים
גמ פתאום לנכוחיהם ומפחדים. ולא

היו ימלין להחזיקו והתקינו להם גמ
מקושר שאינו טע לכתב מהרה שחא

בחוך קד יתפיים. וכשם שהקטן מקושר
בגט. כך הקטן צטאר שטרות שלא

חלקו חמיה: שניהם פסולין. שלא
נעשו כחוקן חמיה: שיכול לעשותו

פשוט. שאם יקרע התפירות ופתח
השטר יהיה פסוט: רשב"ג אומר הכל

במנהג המדינה. פלוגתא דח"ק
ורשב"ג באתרא דנהיני בפשוט ובמקושר. ואמר ליה עבד לי מקושר

ואזיל ועבד ליה פשוט. או פסוט ועבד ליה מקושר. ח"ק סבר
מקפיד קפיד ופסול. ורבן שמעון צ"ג סבר הואיל ומנהג המדינה

בתרווייהו לא קפיד וכשר. והלכה כח"ק: ב פשוט שכתוב בו
עד אחד. ח"ק כשם שפשוט שכתוב בו עד אחד פסול מדאוריית'

קד מקושר שכתוב בו שני עדים פסול מדאורייתא: אין לו אלא
עשרים. ואע"ג דזוים מאה. חמשה ועשרים סלעים הם. יד

בעל השטר על החתונה. והכי מפרשין ליה לשטרא. מאה
זוים

פרק י א גמ. כתב הר"ב כל שטר קרוי גמ. ועיין מ"ש
בריש מסכת נטין: מקושר מאחוריו.

לשון הר"ב כותב שטה אחת כו'. ועד אחד מוחס על הכרך כו'.
ומהיים הרשב"ם ואלו הפילות כל כפל בפ"ע ונראה במחזן

בין כל כפל לכפל כעין
קסת הסופר כזה ע"כ.

וזה לשון הרשב"ם מקושר
שטר מקופל כעין לחס

כלים המקופלים העשויים
אלילע במערב והם מקלף

שמנשבים בהם להכיר
הזכובים. ע"כ: פשוט

שכתבו עדין מאחוריו.
וא"ל והא במקושר יש

חלק בין שטה לשטה.
וא"כ פשוט שאין בו חלק

היאך יעשו מקושר שלא
היה בו חלק וי"ל שהיה

כתיב כסדר פשוט. והכי
מוכח מרבי חנינא בן גמליאל שאומר מקושר שכתבו עדין מאחור

כשר מפני שיכול לעשותו פשוט ואם יש במקושר חלק היאך יכול
לעשותו פשוט הלא יכירו שהוא מקושר הלא ודאי לא היה בו

חלק. תוספות: ב גמ פשוט עדין צכנים. מי שרולה לעשות
שטר פשוט ה"ל להחתיים בו אלא שני עדים. והרולה לעשות

מקושר לריך להחתיים בו שלשה שך תקנו חכמים. הרשב"ם.
ועמ"ס צכס"ח דניטין: פשוט שכתוב בו עד אחד כו'. כתב

הר"ב ח"ק כשם כו' כך מקושר פסול מדאורייתא. גמרא דף
קכ"ט

עדים גם מבחן: (ו) מדלא נעשה כתיקון חז"ל: (ז) ביפחת ההפירות
ויפשיטנו. משא"כ פשוט, א"כ שיכפילנו, מדאין מרוחקת שיטה

מהפירות. ולתיק ביון דשיטתיו מרוחקין ביותר, א"כ אף שיפשיטנו
הו אינו כתיקון פשוט ולא כתיקון מקושר: (ח) מדמשמע נמי מדברי

היק דקאמר פשוט שעשאו מקושר, ר"ל בלאמר לסופר שיכתוב פשוט,
וכתבו הסופר מקושר, או איפכא פסול, להכי קאמר ר"ג דהם

מנהג המקום לכתוב כך וכך, מראה מקום הוא לו לעשותו כך,
אבל אינו מקפיד אם יעשו איפכא, מדלא אמר שיכתוב רק כך [וע'

אה"ע קמ"ח מ"ז מ"ח מ"ט], וקיי"ל כח"ק: (ט) צכס"ח הכשר צפטים:
(י) לכל הפחות, דבג' שיטין הראשונים רגיל להיות מקום התורף:

(יא) ר"ל כמו שפשוט שחתום בו ע"א ודאי פסול מדאו', כ"כ מקושר
צ"ל ג' עדים מאחוריו, פסול מדרבנן, דחכמים עשו חזיקן לדבריהם

אפילו יותר משל תורה [ככתובות דף ל"ו ע"א]: (יב) ר"ל אם כתוב
בשטר שסלוכו ק' זווין, וזויו ק' נתיק: (ג) דאף דק' ונתיק הן כ"ה
סלנין

פ"י א) ר"ל כל שטר פשוט, דכל שטר נקרא גמ: (ב) ר"ל דינו הוא
שיחתמו עדין בכתוב צכס"ח (ג) הוא שטר שכתוב שטה

א' או ב', וכופסן על הקלף החלק כשישור הכתב, וסופר הכפל
הזה בשני הקלות, וחותם עד על הכפל מבחן, וחזיר וכותב שיטה

א' או ב', וכופסן על החלק ותופר כנ"ל, וחזיר וחותם עד על הכפל
מבחן, וכן הרבה פעמים כנגד מקום התורף, דהיינו מקום שם

האיש והאשה, שם המלוה והלוה, ושם המקום והזמן, וכן הכלואה,
על כל ככל ההוא ח' מבחן: (ד) והקטן כן לכהנים קפדנים שבמדינותם

יגרשו, ואחר כך יתחרטו, ולא יכלו להחזיר כשחיקה, להכי תקנו
לתן שיתנו גמ מקושר דוקא, שצריך זמן רב, וגם לריך עדים רבים

בין כל כפל וכפל, ופחוק זמן זה יתשב כשם ויתחרט קודם נתינה,
ואגב זה תקנוהו ג"כ בכל השטרות לכל מי שירצה להתישב בענין,

ואותו שכנגדו דוחק לכתוב שטר: (ה) אף שחתומים בו עדים מנפנים
והו"ל פשוט, אעפ"י עשה בו ג"כ כפלים הפירים בקלות, וההתים

יבין תפארת ישראל יבין

ה ט שפרע מקצת חובי... קב"ה מ"א נהני' ל"ז ע"ג

שנויי נוסחתות שניהם כותבין (שנים) בד"ץ ובכ"ץ ובמג"ז ובמג"ג

תוספות חדשים פ"ד בחי"מ ד"ה ד"ה לעמו"י

ראשון לציון מדעת שטכס א"י תתן כ"י עי"ן י"ט סדר למכה :

כתרא דמ"ק [מנה ג] לא סימו שיכתבו גם טענותיו . ובגמ' מאי שטרי בירורין . הכא תרגמו שטרי טענותא . רבי ירמיה

בירורין לה . וכל מעשה בית דין לה . אלא מדעת שניהם ושניהם נותנים שכר . רבן שמעון בן גמליאל אומר . שניהם כותבין שנים . לזה לעצמו . ולזה לעצמו :

בזכותי ברחוקך איתו . והקשו המפרשים ז"ל ומאי טעמיהו דרבנן אם זה רונה שהיו זכותיו בידו . ותרלו הכא כגון שהבירו

מחוקק בזה שרר פלוגי טענותיו כ"ע מודים . ואפי' האומר דשטרי בירורין היינו זבל"א וזבל"א ליה טפי שמא דשטרי בירורין . דאילו למ"ד שטרי טענותא למוד נטריך לדחוק ולפרש בירורין . שטעניו בירור טענותיהם . ונ"מ נמי דלמ"ד שטרי טענותא לא מהני כתיבת זבל"א . ויכולין לחזור עד שיגמר הדין . ח"כ איפכא

החוב : מר) להמטה ואשליס הכל : מה) דס"ל אסמכתא קניא : מו) וקיי"ל דלא יתן , דכל שמתנה אם יהיה כך אמן כך וכו' , אסמכתא היא ולא קניא . אולם בדיני אסמכתא , י"א דהדין נחלק לג' אופנים

אם לא היה כותב אחד כותבין טענות של שני בעלי דינים : ושפלוגי בירר פלוגי דין שידון לו . ופלוגי בירר פלוגי דין אחר שידון לו :

בירורין לה . וכל מעשה בית דין לה . אלא מדעת שניהם ושניהם נותנים שכר . רבן שמעון בן גמליאל אומר . שניהם כותבין שנים . לזה לעצמו . ולזה לעצמו :

בזכותי ברחוקך איתו . והקשו המפרשים ז"ל ומאי טעמיהו דרבנן אם זה רונה שהיו זכותיו בידו . ותרלו הכא כגון שהבירו

מחוקק בזה שרר פלוגי טענותיו כ"ע מודים . ואפי' האומר דשטרי בירורין היינו זבל"א וזבל"א ליה טפי שמא דשטרי בירורין . דאילו למ"ד שטרי טענותא למוד נטריך לדחוק ולפרש בירורין . שטעניו בירור טענותיהם . ונ"מ נמי דלמ"ד שטרי טענותא לא מהני כתיבת זבל"א . ויכולין לחזור עד שיגמר הדין . ח"כ איפכא

החוב : מר) להמטה ואשליס הכל : מה) דס"ל אסמכתא קניא : מו) וקיי"ל דלא יתן , דכל שמתנה אם יהיה כך אמן כך וכו' , אסמכתא היא ולא קניא . אולם בדיני אסמכתא , י"א דהדין נחלק לג' אופנים

אם לא היה כותב אחד כותבין טענות של שני בעלי דינים : ושפלוגי בירר פלוגי דין שידון לו . ופלוגי בירר פלוגי דין אחר שידון לו :

בירורין לה . וכל מעשה בית דין לה . אלא מדעת שניהם ושניהם נותנים שכר . רבן שמעון בן גמליאל אומר . שניהם כותבין שנים . לזה לעצמו . ולזה לעצמו :

בזכותי ברחוקך איתו . והקשו המפרשים ז"ל ומאי טעמיהו דרבנן אם זה רונה שהיו זכותיו בידו . ותרלו הכא כגון שהבירו

מחוקק בזה שרר פלוגי טענותיו כ"ע מודים . ואפי' האומר דשטרי בירורין היינו זבל"א וזבל"א ליה טפי שמא דשטרי בירורין . דאילו למ"ד שטרי טענותא למוד נטריך לדחוק ולפרש בירורין . שטעניו בירור טענותיהם . ונ"מ נמי דלמ"ד שטרי טענותא לא מהני כתיבת זבל"א . ויכולין לחזור עד שיגמר הדין . ח"כ איפכא

החוב : מר) להמטה ואשליס הכל : מה) דס"ל אסמכתא קניא : מו) וקיי"ל דלא יתן , דכל שמתנה אם יהיה כך אמן כך וכו' , אסמכתא היא ולא קניא . אולם בדיני אסמכתא , י"א דהדין נחלק לג' אופנים

שהם מקניט במעשיו. כשהפנין הוא בדרך הסמכתא. ולפיכך לריך צבית דין חבוב. ובהתפסת הזכות: ן מי שנמחק שטר חבוב מעידין עליו עדים. וכן הגרסא בגמרא וז"ל הר"ב מי שנמחק שטר חבוב ויש עדים בראו כשנמחק וכו' מעידין וכו'.

ישראל: ן מי שנמחק שטר חבוב. ויש עדים בראו כשנמחק מעלמו. או נמטט על ידי מים: מעמיד עליו עדים. שודעים מזמתי נכתב. ומה היה כתוב בו. וכן עושין לו קיום בפני בית דין וכותבין לו כל מה שהיה כתוב בראו שטר: יחליף.

יקרע אורו שטר ויכתבו לו אחר כפי החשבון הנשאר: נמצא זה. הלוא לריך לשמור שוברו מן העכברים. שאם יאבד יגבה המלוה את כל חובו: אמר רבי יוסי וכן יפה לו. למלוה. שיהא הלוא לריך לשמור שוברו. וימחר לפדונו לו. ולא ירע כמו של מלוה לכתוב שטר אחר שהיה זמן חובו מוקדם וישב עתה מאוחר ולא יוכל לפרוק לקוחות אלא מוזמן השטר השני. והלכה כרבי יוסי. שכותבין שובר: ן קח לך עבדים. שיחממו לך המרחץ דכמו שהניחה אבינו כן חסיה לפולם. ואע"ג דאית לן בפ"ק דבמדי דליא בזה דין חלוקה. יכול

היה עדין נמחק שטר חבוב. ויש עדים בראו כשנמחק מעלמו. או נמטט על ידי מים: מעמיד עליו עדים. שודעים מזמתי נכתב. ומה היה כתוב בו. וכן עושין לו קיום בפני בית דין וכותבין לו כל מה שהיה כתוב בראו שטר: יחליף. אמר רבי יוסי וכן יפה לו. למלוה. שיהא הלוא לריך לשמור שוברו. וימחר לפדונו לו. ולא ירע כמו של מלוה לכתוב שטר אחר שהיה זמן חובו מוקדם וישב עתה מאוחר ולא יוכל לפרוק לקוחות אלא מוזמן השטר השני. והלכה כרבי יוסי. שכותבין שובר: ן קח לך עבדים. שיחממו לך המרחץ דכמו שהניחה אבינו כן חסיה לפולם. ואע"ג דאית לן בפ"ק דבמדי דליא בזה דין חלוקה. יכול

ן מי שנמחק שטר חבוב. ויש עדים בראו כשנמחק מעלמו. או נמטט על ידי מים: מעמיד עליו עדים. שודעים מזמתי נכתב. ומה היה כתוב בו. וכן עושין לו קיום בפני בית דין וכותבין לו כל מה שהיה כתוב בראו שטר: יחליף. אמר רבי יוסי וכן יפה לו. למלוה. שיהא הלוא לריך לשמור שוברו. וימחר לפדונו לו. ולא ירע כמו של מלוה לכתוב שטר אחר שהיה זמן חובו מוקדם וישב עתה מאוחר ולא יוכל לפרוק לקוחות אלא מוזמן השטר השני. והלכה כרבי יוסי. שכותבין שובר: ן קח לך עבדים. שיחממו לך המרחץ דכמו שהניחה אבינו כן חסיה לפולם. ואע"ג דאית לן בפ"ק דבמדי דליא בזה דין חלוקה. יכול

שנוני נוסחאות
 ן מעידין. נד"ג ובתי"ק
 ונמטט על ידי מים: מעמיד עליו עדים. שודעים מזמתי נכתב. ומה היה כתוב בו. וכן עושין לו קיום בפני בית דין וכותבין לו כל מה שהיה כתוב בראו שטר: יחליף. אמר רבי יוסי וכן יפה לו. למלוה. שיהא הלוא לריך לשמור שוברו. וימחר לפדונו לו. ולא ירע כמו של מלוה לכתוב שטר אחר שהיה זמן חובו מוקדם וישב עתה מאוחר ולא יוכל לפרוק לקוחות אלא מוזמן השטר השני. והלכה כרבי יוסי. שכותבין שובר: ן קח לך עבדים. שיחממו לך המרחץ דכמו שהניחה אבינו כן חסיה לפולם. ואע"ג דאית לן בפ"ק דבמדי דליא בזה דין חלוקה. יכול

ישראל: ן מי שנמחק שטר חבוב. ויש עדים בראו כשנמחק מעלמו. או נמטט על ידי מים: מעמיד עליו עדים. שודעים מזמתי נכתב. ומה היה כתוב בו. וכן עושין לו קיום בפני בית דין וכותבין לו כל מה שהיה כתוב בראו שטר: יחליף. אמר רבי יוסי וכן יפה לו. למלוה. שיהא הלוא לריך לשמור שוברו. וימחר לפדונו לו. ולא ירע כמו של מלוה לכתוב שטר אחר שהיה זמן חובו מוקדם וישב עתה מאוחר ולא יוכל לפרוק לקוחות אלא מוזמן השטר השני. והלכה כרבי יוסי. שכותבין שובר: ן קח לך עבדים. שיחממו לך המרחץ דכמו שהניחה אבינו כן חסיה לפולם. ואע"ג דאית לן בפ"ק דבמדי דליא בזה דין חלוקה. יכול

ישראל: ן מי שנמחק שטר חבוב. ויש עדים בראו כשנמחק מעלמו. או נמטט על ידי מים: מעמיד עליו עדים. שודעים מזמתי נכתב. ומה היה כתוב בו. וכן עושין לו קיום בפני בית דין וכותבין לו כל מה שהיה כתוב בראו שטר: יחליף. אמר רבי יוסי וכן יפה לו. למלוה. שיהא הלוא לריך לשמור שוברו. וימחר לפדונו לו. ולא ירע כמו של מלוה לכתוב שטר אחר שהיה זמן חובו מוקדם וישב עתה מאוחר ולא יוכל לפרוק לקוחות אלא מוזמן השטר השני. והלכה כרבי יוסי. שכותבין שובר: ן קח לך עבדים. שיחממו לך המרחץ דכמו שהניחה אבינו כן חסיה לפולם. ואע"ג דאית לן בפ"ק דבמדי דליא בזה דין חלוקה. יכול

תוספות חדשים

ו בתו"ש ד"ה נמצא כו' מזה דעובר בעלמא כו' מ"ד גזיקא לתו שובר בעלמא וע"ש:
ראשון לציון
 ו במשנה מי שנמחק שטר חוב וכתבין לו כל מה שהיה כתוב בראו שטר: יחליף. אמר רבי יוסי וכן יפה לו. למלוה. שיהא הלוא לריך לשמור שוברו. וימחר לפדונו לו. ולא ירע כמו של מלוה לכתוב שטר אחר שהיה זמן חובו מוקדם וישב עתה מאוחר ולא יוכל לפרוק לקוחות אלא מוזמן השטר השני. והלכה כרבי יוסי. שכותבין שובר: ן קח לך עבדים. שיחממו לך המרחץ דכמו שהניחה אבינו כן חסיה לפולם. ואע"ג דאית לן בפ"ק דבמדי דליא בזה דין חלוקה. יכול

יבין

יבין, והתנה שבאם יעשה דבר פלוני יהיה פטור מסך הנ"ל, או שבאם לא יעשהו יפטור מהחוב הנ"ל, לכו"ע מהני. וי"א דגם נדר, ושבועה, ותקיעת קף או בכתוב בשטר בחרם חמור ובשבועה דאורייתא, מהני בלאסמכתא, וי"ח. (ו) מהוה כל אסמכתא אפילו כחוב בשטר דנעשה דלא כלאסמכתא, לכו"ע לא מהני [שם]: (ז) שיש עדים שנמחק בראונו: (ח) שודעים הזמן והסך שכתב בו: (ט) שהב"ד נא יקרעו אורו השטר, ויכתבו שטר אחר על סך הנשאר: (גב) ר"ל כך ראוי לו ללוה, דהרי בידו למחר לפדונו, והרי עבד ליה ללוה מלוה: (גד) שיפסיד המלוה אם יכתבו שטר החדש מוזמן דהשאה, וס"ל דדוקא היכא דבאמת נסדף או נמחק שטר, כותבין שטר אחר בצ"ד, אבל לקרעו לכתחילה אדעתא דהכי למכתב לו שטר אחר, אערוזו כי דינא כבדי לא מערחינן. וקו"ל דאם הגיע זמן הפרעון כבר, הברירה ביד המלוה, או שיכתבו צ"ד שטר חדש מוזמן ראשון, או שיכתבו שובר, ואם לא הגיע זמן הפרעון של סך הנשאר עדיין, השטר עמו [כ"ד ש"ך סק"ב]. וכל זה בפרע מקלח, אבל ברובה לפדונו הכל והשטר נאבד, יכתבו שובר, ואם הלוא טוען ברי שהשטר ביד המלוה, נעבד המלוה היסח שאינו יודע היכן הוא, דביטו בידו פטור מלשלם עד שיחזירוה לו, ואפילו כשהשטר בעיר אחרת, י"א שפטור מלשלם עד שיחזירוה לו. מיהו כשהלוא אינו רואה לשלם עד שיחזיר לו השטר תחלה, והמלוה אומר שישלם תחלה, ישלים השטר ואח"כ יפרע הלוא [כ"ד]: (נד) ואין העשיר יכול לומר הסכור חלקך לבד: (נה) לחמם המרחץ:

י"ז

גט פשוט פרק י בבא בתרא

רשב"ן אומר הערב לאשה
בכתובתה. ענין גט פשוט
על ידי מ"ח אשה כ"ט
ועל ידי שני נכסים וכ"ט
ענין מ"ח טע"א א"י פ"ט
ק"ט פ"ט. הן המלוה את
הבית בשטר. קט"ז פ"א
פ"ט א"א ק"טו ע"א ירושלמי
אבות פ' ק"ז ה"ז מ"י פ"א
ה"ז ה"ז ו"ה ה"ז פ"ב
ע"ז נ"ד פ"ב ה"ז פ"א
נ"ט פ"א ו"טו ק"א פ"א
על ידי עדים. מ"י פ"ט
למ"ט פ"ט טע"א ה"ז פ"ז
נ"ט פ"א ה"ז ע"א פ"א
י"ד. ק"טו פ"א כמות כ"א
פ"א מ"י פ"ט ו"טו פ"א
פ"ט פ"ט טע"א פ"ט : ערב
הוציא לאחד ה"ש. ג"פ
כ"א פ"א כמות ק"ט פ"א
מ"י פ"ט ה"ז ה"ז ו"ה
ה"א ע"ז נ"ח פ"א פ"ט פ"ט
טע"א ה"ז פ"ט ק"ט פ"א :

שנויי גופהות.
(בין כך ובין כך).
כמ"כ די פירו' ליהא.
וכן היה רשב"ג אומר.
כדי ונכ"ל ונכ"ל הכ"י
וכמ"כ פ"א ב"א
אמר רשב"ג. הערב
לאשה. ד"ל ונכ"ל ונכ"ל
וכמ"כ ונכ"ל ונכ"ל א"א
הערב. ידירנה הנאה.
ד"ל ונכ"ל ונכ"ל
ידיר הנאה ; כ"י ידיר
בה . יעשו קנוניא .
כ"י יעשה . כ"י
וכמ"כ . ק"ו פ"א
ע"ז נכ"ל . ד"ל ונכ"ל .
נכ"ל ונ"ו ונכ"ל .
כ"י . ויחזיק . כ"י
וכמ"כ . ה"ז גובה
נכ"ל פ"א . כמ"כ
טע"א ג"ב . ערב
הוציא לאחד . כ"י
וכמ"כ ונכ"ל ונכ"ל ונכ"ל
וכ"י אחר ונכ"ל ד"ל
וכ"י ונכ"ל ונכ"ל ונכ"ל
נכ"ל ונ"ו מעשה בא .
כ"י ומעשה בא .
כמ"כ מעשה בא .

הוספות חדשים
הלוה אלס ט"ו ה"ו מ"י
כ"י ט"ו נכ"ל נכ"ל
מן הערב תחלה כמ"כ
פ' כ"ס ח"מ :
ה"ז ד"ה הערב כ"י
ולא מ"י חס"ה ע"כ
ודוקא מ"י ומ"ה . אל
דו"ה ח"י ק"ב כ"י
דעלמ"א (מ"ט) כ"א כ"י
סימן ק"ט :

ראשון לציון
סימן כ"ו לשון הר"ב כ"י
פ"ז נכ"ל ונכ"ל :
תוספות רע"ק
ז (אות מן) הר"ב ד"ה
הערב . לא יפרע
הכתובה משמע דאחר
הירושי' וכשתבא לגבות
כתובה לא תפרע קד
שיודיעה. וכן כתב המור
והש"ט סימן ק"ב פ"ז
הערב לאשה וירשה
בעלה וכו' לא תפרע מן
הערב וכו'. וכן ברמב"ם
פ"ז מהלכות אישות
הלכה פ' המגרש את
אשתו

יודעים ללוה. ע"כ: רבן שמעון בן גמליאל אומר וכו'. כתב הר"ב ואין הלכה כרשב"ג. דזו היא אחת מההלכות שהתנו בה בגמרא. דלזו הלכה כמותו במשנתו: וכן היה רשב"ג אומר. כנו' כמו שבה"ז פלוגתא מיקל רשב"ג על הערב שלא יפסיד. חף צוה מתקן שלא יפסיד. כ"י.

וגורם כיוצא בו וכן הוא במשנה שבירושלמי. והכי נמי תנן בריש פ"ו דערבין. וההם קאי אדעתן לעיל מינה ידיר הנאה. ועיין [מ"ט] סוף פרק שני דמכות: הערב לאשה בכתובתה. כתב הר"ב ולענין דינא ערב דכתובה לא משתעבד ואינו חייב לפרוע ואפ"י אין לו נכסים לבעל. כלפי דשאר ערב נמי אינו חייב לפרוע אלא כשאין לו ללוה כמ"ש הר"ב לעיל. כתב כאן דאפילו אין לו וכו' פטור. וכ"כ בקבלן דחייב ואפילו יש לו. כלומר שחייב לפרוע ואפילו יש לו. אבל לענין השעבוד הוי אופסא. דיותר סבירא שמשעבד כשיש לו. מכש"כ אין לו. והכי איתא בדיןא בגמ'. ופירש הרשב"ם מ"כ דכ"י ליט ליה נכסים לא

משעבד. דלא גמר בלבו לשעבד נפשיה. שירא להפסיד ואינו אלא פטומי מיני. ע"כ. אלא דהר"ב לא כתב אפילו אין לו ואפילו יש לו לענין השעבוד אלא לענין הפרעון. וגם בטו"א ח"י ק"ב ה"ז כתוב לפני הב"ב כלשון הר"ב. והיא הגיה לגרום בה"פך דאינו מתחייב. אפ"י יש וכו'. ומתחייב אפ"י אין וכו'. אבל על דרך שכתבתי בדברי הר"ב נופל לקיים גם גרסת הספר הוא. ומ"ש הר"ב מאי טעמא. דמטו עבדי. ולא מידי חסרה. גמ' ופירש הרשב"ם מ"ז ה"ז הוא דעבד. המשך בזיוונם. אין דעתו לפרוע הערבות. אבל מתכין לזווגם שעל ידי ערבות זו הם מתרלים. ולא מידי חסרה לאשה. דהא טוב למיחב טו' דו. ולמטובה נחמין ע"כ. ומ"ש הר"ב וקבלן דכתובה כו' ואיזוהי קבלן זה הוא שאמר לאשה הנשוא לזה ואני עתן כתובה זו. הרמב"ם פרק י"ו מהלכות אישות: שבא יעשו קנוניא. לטון הר"ב שמא דעתו להחזירה ולאכול כתובתה וכו'. וז"ל כ"י ויפסיד המעות ולא יסיה לערב במה שיכול לגבות ממנו ע"כ. ופירוש קנוניא במשנה י' פ"ק דב"מ עם חמאלו: הן גובה מנכסים מועבדים. ועיין במ"ו פ"ז דשבועות. ומ"ש הר"ב דקיימא לן אחריות טעות סופר וכו'. עיין מה שכתבתי במשנה ו' פ' קמח דב"מ: על ידי עדים גובה מנכסים בני חורין. דלא גובה ממועבדים אלא מלוה הכתוב בשטר שיש בו עדים. דכיון דאיכא תרתי. שטר ועדים מפיק ליה לקלא. ולקוחות הוא דאפסידו אנפשייהו שלא חקרו בדבר. וייתו בני חורין למזכר לגבות מהם. הרשב"ם. וטעמא מפרש בגמרא דשעבודא דאורייתא דכתוב (דג"מ כד) יזליא אליך העבטו. שמע מינה דנכסין ממועבדים. והוא הדין קרקעין. אבל אי ליכא הני תרתי. אמרו רבנן דלא לגבו ממועבדין משום פסידא דלקוחות. [ועיין לקמן דקנין כמו שטר]: מעשה בה לפני רבי יבמעאל ואמר גובה מנכסים

לו מה לשלם אז יפרע מן הערב: רבן שמעון בן גמליאל אומר אם יש נכסים ללוה. לא יפרע מן הערב. לאו מכלל דתנא קמח סבר אפילו אם יש נכסים ללוה יפרע מן הערב. אלא ממניין חסורי מהסרא והכי קתני. המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב.

ושאפרע ממי שארצה. יפרע מן הערב ע. רבן שמעון בן גמליאל אומר אם יש נכסים ללוה בין כך ובין כך שא לא יפרע מן הערב ע. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר הערב לאשה בכתובתה. והיה בעלה מגרשה ע. ידירנה הנאה ע. שבא יעשו קנוניא על נכסים של זה ויחזיר את אשתו ע"א: הן המלוה את חבירו בשטר. גובה מנכסים משועבדים ע. על ידי עדים. גובה מנכסים בני חורין ע. הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו. גובה מנכסים בני חורין ע. ערב הוציא לאחד חיתום שמורות ע. גובה מנכסים בני חורין ע. מעשה בא לפני רבי ישמעאל.

דעתו להחזירה ולאכול כתובתה לאחר שהגבנה מן הערב. ולענין דינא ערב דכתובה לא משתעבד. ואינו חייב לפרוע. ואפילו אין לו נכסים לבעל. מאי טעמא דמלוה עבד ולא מידי חסרה. ואי ערב כחובתא דבריה הוא משתעבד. דאבא לגביה בריה שטבדי שטבדי נפשיה. וקבלן דכתובה משתעבד ויכולה האשה שתבע ממנו תחלה. ואפילו יש לו נכסים לבעל. והוא שידיירנה הבעל הנאה תחלה על דעת רבים: הן המלוה את חבירו בשטר. אף על פי שאין כתוב בו אחריות נכסים גובה מנכסים ממועבדים דקיימא לן אחריות טעות סופר הוא אם לא כתבו בשטר. והרי הוא כאילו נכתב: הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו. ואין עם עדות אחר: גובה מנכסים בני חורין. ולא ממועבדים. דכיון דאין בו עדים ליט ליה קלא. ולא ידעי ציה לקוחות כי הדי דלודהרו: אחר חיתום שמורות. אחר שחממו העדים בשטר. כתב אלפי פלוני בר פלוני ערב: גובה מן הערב. מצני חורין בלבד.

כ"י ד"ר הערב הכתובה. דכיון עיין מה שכתבתי במשנה ו' פ' קמח דב"מ: על ידי עדים גובה מנכסים בני חורין. דלא גובה ממועבדים אלא מלוה הכתוב בשטר שיש בו עדים. דכיון דאיכא תרתי. שטר ועדים מפיק ליה לקלא. ולקוחות הוא דאפסידו אנפשייהו שלא חקרו בדבר. וייתו בני חורין למזכר לגבות מהם. הרשב"ם. וטעמא מפרש בגמרא דשעבודא דאורייתא דכתוב (דג"מ כד) יזליא אליך העבטו. שמע מינה דנכסין ממועבדים. והוא הדין קרקעין. אבל אי ליכא הני תרתי. אמרו רבנן דלא לגבו ממועבדין משום פסידא דלקוחות. [ועיין לקמן דקנין כמו שטר]: מעשה בה לפני רבי יבמעאל ואמר גובה מנכסים

יבין תפארת ישראל יבין

בא"ל הנשוא לזה ואני חתן לך כתובתך, משתעבד אף בלא קנין אפילו אינו בנו. וי"א דכל ערב דכתובה על ידי קנין משתעבד, ולאשת בנו משתעבד אפילו בלא קנין [אה"ע ק"ב ו']. וכל שהיה ערב בזיומן משתעבד, כשיגרשה בעלה ידירנה הנאה כמבואר במשנתנו [ש"ז]: ע"ז אפילו לא כתוב שם אחריות, קיי"ל אחריות ע"ס הוא בין בהלוואה ובין במכר [ח"מ ל"ט ורכ"ה]: ע"ז מיטו ביש עדים שקנו מידו, אפילו אין שטר גובה ממועבדי, דהעדים שקנו מידו מו"אחים הקול שלהם והשתעבד, ויזכרו הלקוחות: ע"ז אפילו מודה ליה שקנו עדים מידו [ס"ט]: ע"ז דאחר שחתמו העדים השטר, כתב הערב למטה, ואני פכ"פ ערב: פ של ערב, דמדלא חתמו עדים

(ע) ר"ל אז ח"ל לתבע הלוה בזין תחלה. וכל זה באין נכסים ידועין ללוה, אבל ביש לו, לא יפרע כלל מהערב בשום אופן. מיהו קבלן, דהיינו בלא שטר הערב בשעת הטלוואה, תן לו ואני עתן לך, אף שיש ללוה לפרוע, ויכול להפרע מהקבלן: ע"א בין ערב בין קבלן: ע"ב) וקיי"ל כתיק. וע"י מ"ש בסוף פרקן: ע"ג ואין להבעל לשלם הכתובה, ולר"ך הערב לשלם: ע"ד ר"ל א"ל לשלם עד שידור הבעל הנאה ממנה על דעת הרבים: ע"ה כ"י שלא יעשו הבעל קנוניא עליו שיסלם לה, ויחזור וישאנה אחר שהנכה כתובתה מהערב. וקיי"ל דערב דכתובה ותוספת, לא משתעבד אפילו בקנין, מדלא חסרה מידי, אבל לאשת בנו משתעבד בקנין. מיטו

